

THY
CHAMBER
MUSIC
FESTIVAL

THY KAMMERMUSIKFESTIVAL 2025

I begyndelsen af 1990'erne havde tømmerhandler Axel Brant Nielsen en vision, som han førte ud i livet sammen med andre fremsynede Thisted-borgere. Visionen tog udgangspunkt i, at nogle sommerhuse i Klitmøllerområdet uden for turistsæsonen stod ubenyttede hen. Unge musikere blev hvert år inviteret til at bo i husene, mens de deltog i et mesterkursus, Thy Masterclass, med den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos som kunstnerisk leder. Efter hendes død i 1996 overtog Craig Goodman den kunstneriske ledelse, og i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe ændrede han masterclass'en til en kammermusikfestival. Stille og roligt har denne festival udviklet sig til en begivenhed, der i dag tiltrækker talentfulde og ambitiøse unge musikere fra hele verden.

Festivalens fem højt profilerede professorer, Craig Goodman, Annette von Hehn, Alexander Gebert, Daniel Blumenthal og Tony Nys, deltager som aktive medlemmer af de forskellige ensembler ved indstudering og koncerter. Den omstændighed gør festivalen enestående og derfor interessant for unge musikere fra hele verden.

Det internationale samarbejde udmønter sig i en række offentlige koncerter, hvis kunstneriske niveau har vakt opmærksomhed – også uden for landets grænser.

Desuden er samspillet et centralt element i opfyldelsen af et af kammermusikfestivalens erklærede formål: At medvirke til mellemfolkelig forståelse.

Bestyrelse:

Aase Odfeldt, formand

Jens-Henrik Bech, næstformand

Vibeke Schölhammer

Erik Lyng

Poul Rosander

Kunstnerisk leder: Craig Goodman

Todbølvej 16, 7752 Snedsted

Tlf. 9792 0902 eller 9793 4892

mail@thychambermusicfestival.dk

www.thychambermusicfestival.dk

Tekst: Lektor Thorkil Mølle

Sats og layout: Aase Odfeldt

Tryk: Trykkeriet Friheden

Forsidefoto: Jens Kristian Kjærgaard

INDHOLD

Præsentation af lærerne	side 4
Præsentation af deltagerne	side 6
Fredag den 15. august kl. 16.00 Viborg Domkirke, Sct. Mogensgade 4, 8800 Viborg	side 11
Fredag den 15. august kl. 19.30 Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing Mors	side 15
Lørdag den 16. august kl. 15.00 Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 21
Søndag den 17. august kl. 15.00 Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 27
Tirsdag den 19. august kl. 19.30 Thisted Kirke, Vestergade 3, 7700 Thisted	side 34
Tirsdag den 19. august kl. 19.30 Skive Musikskole, Asylgade 5, 7800 Skive	side 39
Onsdag den 20. august kl. 19.30 Vestervig Kirke, Klostergade 1, 7770 Vestervig	side 44
Onsdag den 20. august kl. 19.30 Gug Kirke, Nøhr Sørensensvej 7, 9210 Aalborg	side 48
Torsdag den 21. august kl. 19.30 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 49
Torsdag den 21. august kl. 19.30 Lemvig Kirke, Torvet 15, 7620 Lemvig	side 50
Fredag den 22. august kl. 19.30 Vorupør Kirke, Bredkærvej 1, Nr. Vorupør, 7700 Thisted	side 51
Fredag den 22. august kl. 19.30 Viborg Musiksal, Gravene 25, 8800 Viborg	side 53
Lørdag den 23. august kl. 15.00 Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 54
Søndag den 24. august kl. 15.00 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 55
Skolekoncerter og åbne prøver	side 56
Oversigt over komponister	side 58

Så vidt muligt gennemføres koncerterne efter de planlagte programmer, men ændringer kan forekomme.

Craig Goodman har altid gjort tingene lidt anderledes. Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Operaorkester under Julius Rudel. Kort efter flyttede han til New York, hvor han fik succes med deltagelse i konkurrencer, som solist og som musiker i kammerensemble og orkestre. Men herefter valgte han at begynde en "ny" karriere i Paris og påkaldte sig interesse hos Yehudi Menuhin, Leonard Bernstein og Henri Dutilleul.

Som udøvende kunstner giver han koncerter i mange af verdens hovedstæder såvel som i mere ydmyge omgivelser.

Craig Goodman er som komponist ophavsmænd til en række værker, der er udpræget lyriske, og som ofte involverer dans og teater.

Som professor ved konservatoriet i Strasbourg og gennem udstrakt kursusvirksomhed, har Craig Goodman på et traditionsbevidst grundlag hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil og retning.
www.flutist.com

Annette von Hehn begyndte at spille violin som fire-årig. Hun har studeret hos Dorothy DeLay og Itzhak Perlman ved Juillard School of Music i New York og senere hos Ilan Gronich på Univesität der Künste, Berlin. Som både soloviolinist og kammermusiker har hun optrådt ved adskillige koncerter i og udenfor Europa.

I 2001 vandt hun førsteprisen ved ARD International Music Competition. Som solist har hun optrådt med Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Münchener Kammerorchester og Deutsche Radio Philharmonie i Kaiserslautern.

Sammen med sin klavertrio, ATOS Trioen, som blev etableret i 2003, optræder Annette von Hehn over hele verden og er en tilbagevendende gæst i koncertsale som engelske Wigmore Hall, Concertgebouw i Amsterdam og Teatro Colón i Buenos Aires.

Annette von Hehn er violinprofessor ved Hochschule für Musik und Tanz i Köln og klaverprofessor ved Accademia Perosi i den italienske by, Biella

Alexander Gebert blev født i Warszawa i en musikerfamilie, som i 1980 emigrerede til Finland. I en alder af fem år begyndte han at spille cello på musikonservatoriet i Turku (Åbo). Senere fortsatte studierne på Sibelius Akademiet i Helsingfors, Chopin Akademiet i Warszawa, konservatoriet i Paris og med Natalia Gutman på musikakademiet i Stuttgart.

Som 16-årig vandt han sin første internationale cellokonkurrence og har siden vundet førstepriser i Lutoslawski konkurrencen i Warszawa, Antonio Janigro konkurrencen i Zagreb, ved Den Internationale Konkurrence i Geneve og Valentino Bucchi konkurrencen i Rom. Han har optrådt som solist og kammermusiker ved en række internationalt kendte musikfestivaler.

I årene 2005-2012 deltog Alexander Gebert som cellist i mere end 100 koncerter i den internationalt kendte Altenberg Trio med tilknytning til Wiener Musikverein. Han holder regelmæssigt masterclasses i Europa, Asien og USA. I 2010 blev han professor og kunstnerisk prorektor ved den tyske Hochschule für Musik i Detmold.

Daniel Blumenthal er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musikkonservatorium i Bruxelles og desuden en meget flit-

tig koncertpianist over det meste af verden. Han er født i Tyskland, men blev allerede som fem-årig kosmopolit, da han indledte sin klaverkarriere i Paris og fortsatte uddannelsen i USA, afsluttende på Juilliard School of Music i New York, hvorfra han er Doctor of Musical Arts.

Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han selv i dommerpanelerne, samtidig med at han som aktiv koncertmusiker deler sin tid mellem solo-koncerter, akkompagnementsopgaver og kammermusik. Dertil kommer en betydelig cd-produktion med mere end 80 indspilninger. Blumenthals repertoire er meget omfattende, og han mestrer alle stilarter med indlevelse og overlegen teknik. www.danielblumenthal.com

Tony Nys er født i Belgien og studerede violin og bratsch på Det Kgl. Flamske Musikkonservatorium i Bruxelles.

Fra 1994 til 1997 var han primarius i The Fétis String Quartet. Han har desuden spillet i The World Youth Orchestra og The Gustav Mahler Youth and Chamber Orchestra.

I 1998 blev han bratschist i The Danel String Quartet, med hvilken han har spillet på de fleste internationale scener. Kvartetten har samarbejdet med komponister som Helmut Lachenmann, Wolfgang Rihm og Pascal Dusapin, og med kvartetten har Tony Nys undervist på Universität Witten/Herdecke i Tyskland og Conservatoire Nationale Supérieur i Lyon. Siden 2005 har Tony Nys arbejdet freelance med ensembler som Explorations, Ensemble Modern, Trio fenix, TetraLyre og The Malibran Quartet, ligesom han har virket som solobratschist i først radiosymfoni-orkestret i Frankfurt am Main og fra 2007 ved operaen La Monnaie i Bruxelles, hvor han også er professor ved musikkonservatoriet.

Alice Abram, cello, 23 år. Israeler. Hun begyndte at spille piano som seks-årig og cello som ni-årig. Alice studerer i dag på Guildhall School of Music & Drama i London efter tidligere studier på Raanana Music Center i Israel. Hun har deltaget i mange kurser, bl. a. The Perlman Music Program, Britten Pears' Chamber Music Plus, Cisternmúsica, IMUKO, Verão Clássico, Musethica og The David Goldman Program. Alice har spillet med orkestre som Israel Philharmonic Orchestra, Fidelio Orchestra, The Israel Camerata Jerusalem, Raanana Symphonette og The Young Israeli Philharmonic. Hun har modtaget priser i både Israel, Frankrig og England.

Alice Hyoung, klaver, 31 år. Koreansk-amerikaner. Hun begyndte at spille som fem-årig. Efter en bachelor fra Brigham Young University og en mastergrad fra Manhattan School of Music er hun nu i gang med en doktorgrad på University of Colorado, Boulder. Siden 13-års-alderen har hun deltaget i koncerter og konkurrencer og fået mange topplaceringer, bl. a. i International Liszt Competition. Alice favner både solistrollen og kammermusikken, som solist har hun spillet Chopins Klaverkoncert nr. 1 og Rachmaninoffs Variationer over et tema af Paganini. Alice er meget optaget af mentalt helbred og bruger musik til at hjælpe andre. Desuden underviser hun både børn og voksne. www.alicehyoungpiano.com

Anna Perl, violin, 24 år. Tysker. Hun begyndte at spille som fire-årig. Anna har tidligere studeret i Berlin og Hamburg og nu på Universität fr Musik und darstellende Kunst i Wien. Ud over almindelig violin spiller hun barokviolin og bratsch, og hun har optrådt internationalt som solist og kammer- og orkestermusiker. I 2022 var Anna finalist i den internationale Bach-konkurrence i Leipzig, hvor hun vandt Bärenreiter-prisen. Hun er medlem af Concentus Musicus Vienna, Theresia Orchestra og i 2025-26 vil hun være en del af Balthasar-Neumann-Ensemble i Freiburg.

Daniel Dastoor, violin, 30 år. Canadier. Han begyndte at spille som fem-årig. Han studerer i dag på New England Conservatory of Music efter tidligere eksaminer i kammermusik på San Fransisco Conservatory og Glenn Gould School of the Royal Conservatory of Music, og studier på Mount Royal Conservatory. Daniel har været solist ved Calgary Philharmonic, Richmond Symphony, og Lethbridge Symphony. Sammen med sin trio, Rilian Trio, vandt han i 2023 førsteprisen ved Trondheim Internationale Kammermusikkonkurrence. Daniel spiller på en Taft Stradivari-violin fra 1700, udlånt af Canada Council for the Arts. Han har også en Louis Henri Gillet-bue fra 1950, udlånt af CANIMEX. Udover i Rilian Trio spiller Daniel i to duer sammen med henholdsvis en cellist og en pianist. I årene 2016-18 var han medlem af Walden Trio, som spillede i Canada, USA, Mexico og Norge. <https://danieldastoor.com>

David Kang, bratsch, 28 år. Koreansk-amerikaner. Han begyndte at spille violin i en alder af fem år, men efter studier på Bob Cole Conservatory skiftede han til bratsch. David har taget både bachelor og mastergrad fra Thornton School of Music i Californien. Som solist skrev han i 2023 historie, da han som den første og hidtil eneste bratschist vandt førsteprisen i Thorntons årlige Bach-konkurrence. Han havde tidligere vundet mindre priser i samme konkurrence. I 2021 vandt han LAKMA-konkurrencen i Los Angeles samt Ofeish-konkurrencen for strygekvartetter. David har deltaget i andre festivaler, bl.a. Den Danske Strygekvartets Akademi.

Dominik Kossakowski, violin, 31 år. Polak. Han begyndte at spille violin som syv-årig. Dominik har taget både bachelor, mastergrad og doktorgrad ved Karol Szymanowski-musikakademiet i Katowice. I 2024 bestod han desuden en koncertmestergrad fra Accademia Stauffer i Cremona, Italien. Som solist og orkesttermusiker har Dominik spillet i Kina, Columbia, Cuba og Canada – foruden i hjemlandet Polen. Her blev han i 2018 koncertmester ved Kalisz Philharmonic Orchestra og fra 2022 har han været andenkoncertmester ved Silesian Symphony Orchestra i Katowice. Desuden har han siden 2023 været assistent i afdelingen for kammermusik på Karol Szymanowski-akademiet og fra 2024 førsteviolinst i Al Pari Quartet, ligeledes i Katowice. Dominik har vundet priser både som solist og kammermusiker.

Juliez Sójka, cello, 21 år. Polak. Begyndte at spille som syv-årig og studerer i dag på Chopin-musikuniversitetet i Warszawa. Juliez har modtaget priser både som solist og kammermusiker i Polen og i Tjekkiet. Med talrige opførelser og indspilninger arbejder han aktivt for at fremme unge polske komponisters værker. Juliez spiller i det polske orkester Sinfonia Lurentus.

Lucia Molinari, cello, 28 år. Italiener. Hun begyndte at spille cello som seks-årig. Lucia dimitterede med topkarakter fra musikkonservatoriet "Vittadini" i Pavia og gennemførte i februar 2025 sin mastergrad med udmærkelse på Hochschule für Musik, Medien og Theater i Hannover. At spille i orkester blev tidligt en del af hendes musikliv, og i forskellige ensembler har hun været med til at opføre symfonier, operaer og kammermusik. Lucia er i øjeblikket praktikant hos NDR Orchester Hannover og spiller desuden regelmæssigt i bl.a. Orchestra del Teatro alla Scala, Filarmonica della Scala, Orchestra Haydn Bolzano/Bozen, Wernigerode Kammerorchester og Teatro Petruzzelli Bari Orchestra. I både sidstnævnte og i Gustav Mahler Jugend Orchester har hun været solocellist.

Luis López Jorge, violin, 28 år. Spanier. Han begyndte at spille som syv-årig. Nu er han i gang med sin mastergrad ved Hochschule für Musik und Tanz, Köln, hvor han også tog sin bachelor. Han har tidligere vundet priser ved konkurrencer i den spanske by Vigo og den hollandske kammermusikfestival Peter de Grote Festival (nu Aurora Festival), og i 2024 modtog kammermusikgruppen Carus Trio, som han er medlem af, et legat fra den tyske Dörken Stiftung med efterfølgende koncerter. Luis spiller i øvrigt med bl. a. Duisburger Philharmoniker, Sinfonieorchester Wuppertal, Orquesta Sinfónica de Galicia og Bochumer Symphoniker.

Nicolas Perkins, bratsch, 24 år. Mexikansk-amerikaner. Han begyndte at spille som 11-årig, og er nu i gang med sin mastergrad på Yale School of Music efter en bachelor fra Juilliard School of Music. Nicolas har for nylig deltaget i Taos on Tour, som er et opsøgende og engagerende program for lokalsamfundet i Taos, New Mexico. Nicolas er en Virtu Foundation Scholar og har fået en Joseph Grubaugh & Sigrun Seifert-bratsch i lån.

Piotr Thieu Quang, klarinet, 28 år. Polak. Han begyndte at spille som ni-årig og fik sin kandidatgrad på Fryderyk Chopin-musikuniversitetet i Warszawa i 2021. Desuden har han studeret historisk klarinet på universitetet i Ostrava. I 2019 deltog han i en koncertturné i Sydafrika med Quintessence-ensemblet, et samarbejde mellem musikere fra Sydafrika og Polen. Piotr har vundet priser i mange klarinet- og kammerkonkurrencer. Han er medlem af en prisvindende duo og af klarinettrioen Warsaw Trio, som bl.a. har spillet en radiotransmitteret koncert i Amsterdam. Siden 2021 har han været soloklarinettist i Det Polske Radioorkester i Warszawa. Piotr deltog også i Thy Kammermusikfestival i 2023.

Ralitsa Krasteva, violin, 20 år, Bulgarer. Hun begyndte at spille som seks-årig og studerer i dag på Hochschule für Musik und Tanz, Köln. Ralitsa har vundet mere end 30 priser ved nationale og internationale konkurrencer herunder Maria Herrero International Violin Competition i Granada, Spanien (2024), Arnold Rose International Violin Competition i Wien (2023), Nouvelles Etoiles, Paris (2022) og International Music Competition, Sicilien (2021). Ralitsa har optrådt som solist med bl.a. Vratsa Philharmonic Orchestra, Chamber Orchestra Orpheus og Genesis Orchestra. Siden juli 2023 har hun været 1. violinist i den ligeledes prisvindende strygekvartet Krusteva-Karagyozova-Georgieva-Stoykova.

Rina Kitagawa, bratsch, 31 år, Japaner. Hun begyndte at spille klaver da hun var tre år og violin som fem-årig. Violinspillet tog hun fat på i Sydafrika, hvor hun boede indtil 10-års alderen. Familien flyttede rundt, og ud over i Japan og Sydafrika havde hun en del af sin opvækst i Paris og Singapore. Det internationale miljø gjorde Rina opmærksom på den kulturelle rolle, som musik spiller i forskellige lande og sociale sammenhænge. Det fik hende til at tage en kandidatgrad i musikvidenskab ved det franske Université de Strasbourg og Universität der Künste i Berlin. Et forskningsprojekt sidstnævnte sted fokuserede på musikernes rolle i udryddelseslejrene under Holocaust. Sideløbende tog hun en bachelor på Haute École des Arts du Rhin i Strasbourg. Oprindeligt startede hun med violin, men skiftede til bratsch under uddannelsen. Hun afslutter i sommeren 2025 sin master fra Université de Montréal i Canada.

Thompson Wang, violin, 25 år. Taiwan-amerikaner. Han begyndte at spille som fire-årig og tog både sin bachelor og master på New England Conservatory of Music, hvor han nu afslutter uddannelsen med et diplom. Thompson er del af Sona Kvartetten som blev udnævnt til New England Conservatory's Honors Group i 2022. Thompson har vundet en guldmedalje ved Fischhoff Chamber Competition samt priser ved International Chamber Competition i Michigan, Barnett Chamber Competition, Rembrandt Chamber Competition, og – som en del af Kairos String Quartet – Saint Paul String Quartet Competition. Han har optrådt i bl. a. Carnegie Hall, Chicago Symphony Center, Walt Disney Concert Hall, Symphony Hall in Boston, National Concert Hall i Taiwan og Mariinsky Theatre i Sankt Petersborg. Thompson spiller på en Jean-Baptiste Vuillaume-violin fra 1827, udlånt af Chi Mei Cultural Foundation i Taiwan.

Yuri Santos, violin og bratsch, 27 år. Brasilianer. Han begyndte at spille som otte-årig, men sin uddannelse har han taget i USA, med bachelor på Jacobs School of Music under Indiana University. Nu er han i gang med sin master på Colburn School i Los Angeles. Siden 2023 har han været koncertmester ved Greeley Philharmonic Orchestra i Colorado, og fra 2024 assisterende førstebratschist ved Fort Collins Symphony, ligeledes Colorado, hvor han også er medlem af Range Ensembles strygekvartet. Yuri har turneret i USA, Europa og Brasilien og har vundet førstepriser i bl.a. Macauley Chamber Music Competition og Kuttner String Quartet Competition, begge i Indiana, Beethoven-Haus-konkurrencen i Bonn, Tyskland, og FFMC Competition i Florida. Via sit universitet underviser Yuri både børn og voksne.

VIBORG DOMKIRKE, 8800 VIBORG

FREDAG DEN 15. AUGUST KL. 16.00

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Fantasia for solofløjte i C-dur

Presto/Largo - Allegro - Allegro

fløjte: Craig Goodman

Fantasia for solofløjte i e-mol

Largo - Spirituoso - Allegro

fløjte: Craig Goodman

Tegning: Natalia Dalgova

Craig Goodman og udvalgte festival deltagere

Storm på vej

fløjte: Craig Goodman
violin 1: Ralitsa Krasteva
violin 2: Daniel Dastoor
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: Rina Kitagawa
cello: Alice Abram

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strygekvintet i C-dur, op. 29 *Stormen*

1. Allegretto
2. Adagissimo espressivo
3. Scherzo. Allegro
4. Presto

violin 1: Daniel Dastoor
violin 2: Ralitsa Krasteva
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: Rina Kitagawa
cello: Alice Abram

Georg Philipp Telemann (1681-1767) var en af senbarokkens førende komponister i Tyskland og samtidig med J. S. Bach og G. Fr. Händel, som han begge kendte personligt. Telemann kom fra en familie, hvor mange var universitetsuddannede men ingen – fraset en oldefar – var musikere. Allerede som barn mistede han sin far, og trods drengens åbenlyse musikalske talent forsøgte moderen at forhindre en musikalsk karriere og forberedte i stedet en juridisk uddannelse. Musikken vandt over juraen, men nogen formel musikalsk uddannelse fik Telemann aldrig, og som komponist og musiker på op mod 10 instrumenter var han stort set autodidakt.

Telemann havde flere ansættelser, men fra 1721 til sin død var han kantor og stads-musikdirektør i fristaden Hamburg, som havde et rigt musikliv, og hvor han gjorde sin indflydelse gældende i koncertliv og musikuddannelse. Hans lange liv rakte ind i den tidlige wienerklassiske periode, og han havde stor indflydelse på udformningen af denne nye stilperiode.

I 1700-tallet opnåede tværfløjten en umådelig popularitet i de højeste samfundslag blandt aristokrati og fyrstehuse, hvor kunst og ikke mindst musik var en måde at demonstrere sin rigdom på. I en tid med både enevælde og oplysningstid var musikalsk dannelse og færdigheder også en måde, hvormed man kunne fordrive tiden, og selv så travl en konge som den prøjsiske Frederik den Store var ikke alene en glimrende fløjtenist, han fandt også

tid til at komponere. Til sit hof havde han knyttet fløjtevirtuosen Johann Joachim Quantz (1697-1773), som forfattede en af de første lærebøger i fløjtespil.

Telemann skrev musik i helt ubegribelige mængder, og der er registreret over 3600 værker fordelt over 75 års virke. Til kirken komponerede han over 2000 kanta-ter, passioner, oratorier, messer mv. Hans verdslige produktion tæller ca. 50 operaer og omkring 1000 instrumentalværker bl.a. orkestersonater, koncerter, sonater, trio-sonater, orgelværker mv. For eftertiden har det været vanskeligt at skaffe sig et overblik, og i perioder var antagelsen, at en sådan produktivitet influerede kvaliteten i negativ retning, men i de seneste år er Telemann heldigvis blevet rehabiliteret. Han var ganske enkelt en særdeles kompetent og overordentlig produktiv komponist.

Skønt den moderne tværfløjte længe har været fremstillet i metal, kaldes den stadig en træblæser, idet dens forgænger i 1700-tallet var udformet i træ. Denne ældre type kaldes i dag gerne for "traversfløjte", og til forskel fra den moderne fløjte havde den kun en enkelt klap, hvilket bl.a. gjorde intonationen udfordrende. Klangens var mere "træagtig" og "sprød", omfanget mindre og volumen betydeligt svagere sammenlignet med moderne tværfløjter.

Fløjterepertoiret i 1700-tallet omfattede solokoncerter, kammermusik som trioso-

nater og suiter samt solostykker. Hertil kommer et mangfoldigt udvalg af danse, sange og viser. Telemanns to Fantasia'er for solofløjte er fra samlingen *12 fantasies à traversière sans basse*, som blev udgivet i Hamborg i 1732-33. Stykkerne er typisk for perioden med solomelodien udformet på en måde, hvor man som tilhører ube-sværet opfatter 2-3 stemmer. Kunsten består for komponisten i at vælge den optimale placering af springene eller over-gangene mellem stemmerne, så illusionen om flerstemmighed bliver fuldstændig. Titlen specificerer "uden bas", men både bas og mellemstemmer klinger alligevel tydeligt i lydbilledet. Denne form for polyfoni var ganske almindelig i barokken men kendes især fra andre instrumenter. På fløjten er teknikken mere sjældent, da de mange store spring er teknisk vanskelige at udføre.

De to fantasier er opdelt i tre korte satser med hver sin specifikke dansekarakter. I den barokke musikalske retorik udgjorde tidens mange forskellige danse samtidig et katalog af affekter (følelser, karakterer, sindstilstande), som det var musike-rens opgave at fremmane til glæde for tilhørerne.

Craig Goodman fortæller om *STORM PÅ VEJ*

Koncertprogrammet for Thy Kammermusik-festival er mere end en række inspirerende og smukt fremførte værker. Der er også tænkt

meget over, hvordan der ved hver koncert kan skabes en interessant balance mellem de forskellige kompositioner, så den lyttende får en glædelig oplevelse af at være del af en fornem helhed, lidt som under et festmåltid, hvor de forskellige delikate retter komplementerer hinanden, måske på traditionel vis, måske på mere nyskabende måder.

Dette musikalske værk fremføres under koncerten mellem to meget forskellige slags musik, af Gounod og Beethoven. Motivisk materiale fra begge bliver forbundet med nykomponeret musik og små improviserede forløb med baggrund i disse motiver.

Hvis det lykkes for os at finde en slags enhed i det der tilsyneladende er uforeneligt (Gounod og Beethoven), så kan det måske også lykkes os – i hvert fald til en vis grad – at fremme en holdning som giver mennesker mod på at se ud over de åbenlyse forskelle.

(Obs. Gounod spilles ikke ved denne koncert pga. af tiden, men først ved koncerten i Vorupør Kirke den 22. august)

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Kammermusikgenren fremstår overordentlig mangfoldigt, og op gennem musikhistorien har komponisterne taget usædvanligt mange besætningstyper i anvendelse. Hvis man fokuserer på rene strygerbesætninger, indsnævres feltet selvsagt betragteligt,

men der findes både duetter og oktetter og næsten alt derimellem (dog vist ingen strygesepetter).

Strygekvarteret har siden midten af 1700-tallet stået centralt, og endnu i dag komponeres inden for denne genre. Det hævdes lige frem, at de kunstneriske og tekniske vanskeligheder gør strygekvarteret til en slags indgangsport til selve komponistgerningen. Et sådant lidt højstemt udsagn rummede muligvis en smule ræson i "gamle dage" men stemmer formodentlig ikke overens med de flestes forestillinger nu til dags, uden at nogen dermed må forestille sig, at det at komponere en strygekvarter skulle være en enkel sag.

Beethoven skrev musik inden for de fleste genrer men var som musiker først og fremmest kendt som en fremragende pianist. Hvis vi fokuserer på instrumentaltværkerne, orkester-, kammer- og klavermusikken, kan hans betydning for alle senere generationer af komponister ikke overvurderes. Alle står i større eller mindre gæld til komponisten fra Bonn, der som ung flyttede til Wien og siden blev en af de mest respekterede og fejrede komponister nogensinde. Hvad angår Beethovens placering i musikhistorien, er der et "før" og et "efter".

Denne bedømmelse skyldes ikke kun den del af 1800-tallets romantiske strømninger, som fejrede og feterede helten og geniet. Søren Kierkegaard skulle have udtalt: *Genierne ere som Tordenvejre: de gaae mod Vinden; forfærde menneskene; rense Luften.* Fastholder vi analogien med tordenvejret, som stadig både skræmmer og fascinerer, er det muligt at indplacere flere af Beethovens kunstneriske særkendetegn. Alle musikelskere har hørt så meget Beethoven, at vi på sin vis har glemt, hvor revolutionerende og anderledes denne komponist var. Forestiller vi os tilbage i tiden til en koncert i Wien med en uropførelse af Beethoven, ville vi formodentlig blive både skræmt og fascineret af hans "tordenvejre". Hvor kompliceret det end er at sammenfatte hele Beethovens egenart, er det desto lettere at høre enkelte elementer som f.eks. en ny udnyttelse af dynamiske og rytmiske virkemidler. Hans noder er i langt højere grad end hans samtidige forsynet

med accenter, betoner, synkoper, tempokift mv. Musikken var reelt "på tværs" og gjorde op med ikke så få af samtidens konventioner. De førnævnte dynamiske og rytmske virkemidler forlener hans musik med et beethovensk særpræg, men det er kendetegnende, at de fleste af os hører en musik, hvor ikke blot de sædvanlige parametre som melodi, form, harmonik osv. fornemmes i perfekt balance; i tilgift mødes vi med en næsten utæmmelig kraft og vitalitet, som ikke kendes fra hans samtidige, og som i dag – 200 år senere – stadig kan slå benene væk under os. Komponisten "stryger" os ikke nødvendigvis med hårene, hans ærinde er ikke kun at underholde, dertil forekommer han næsten for brutal i sine skarpe kunstneriske udmeldinger.

Idet Beethoven aldrig havde nogen ansættelse, var han dybt afhængig af mæcener og velgørere, som så det som deres opgave og pligt at støtte en komponist, der ikke udelukkende søgte det kollektive men i hidtil uset grad valgte det individuelle. Beethoven bliver betegnet som en af de første "frie kunstnere" og indgår i den forstand i fortællingen om den romantiske kunstnertype.

For ren strygerbesætning komponerede Beethoven to duetter, fem trio'er, 16 kvartetter samt tre kvintetter. Strygekvartetterne har fra første færd været værdsatte i en grad, så de siden har tilhørt og måske endog været med til at grundlægge standardrepertoiret inden for genren. Dog var

der i mange år klare meningsforskelle omkring Beethovens sidste kvartetter, som af nogle ligefrem blev kaldt "de gale kvartetter". Et sådant prædikat fik hverken den 9. symfoni eller de sene klaversonater, skønt de må betegnes som mindst lige så "utilpassede" for deres respektive genrer. I dag vil vurderingen gå på indholdet, som ikke kun provokerer ved at gå mod strømmen, men som viste sig at føre til nye kunstneriske holdbare veje for både strygekvartet, symfoni og klaversonate.

Kun denne ene strygekvintet i C-dur opus 29 fra 1801 med tilnavnet *Stormen* er en original strygekvintet, idet de to øvrige er bearbejdelser af tidligere værker.

Efter ti år i Wien er der sket meget i Beethovens musik. Han er blevet en veletableret og anerkendt pianist og komponist, han har erhvervet sig et overblik over den musik, staden kan tilbyde, og han har nu fundet sine egne veje, kunstnerisk og stilistisk. Ulykkeligtvis er hans hørelidelse, som med tiden fører til fuldstændig døvhed, nu også så fremskreden, at hans professionelle virke som musiker lider derunder.

Strygekvintettens førstesats demonstrerer Beethoven'ske særkendetegn som f.eks. en form for gennemføringsarbejde allerede i sonateformens ekspositionsdel, som dramatiserer udtrykket og viser en slags viljefast individualitet. Selvom Beethoven udfolder musikken inden for den konventionelle sonatesatsform, forøger

han det tonale rum ved f.eks. at bringe sidetemaet ikke i den forventede G-dur men i den mere fjerntliggende A-dur, og – med den senere Beethoven in mente – det dynamiske udfoldes med markante kontraster.

Andensatsen indledes med en langsom og udsmykket melodi i førsteviolinen. Det rolige, lyriske udtryk står i stærkest mulige kontrast til førstesatsen. Vel er der vekslende passager, men den lange sats bæres af en gennemgående inderlighed og afspændthed. Satsen afsluttes med nogle uventede betoner og metriske forskydninger i kadencen, på en gang forfinet og graciøs men bestemt også humoristisk.

Scherzoen fornemmes først og fremmest solid og frisk oven på den lange andensats. Humoren er mere folkelig end egentlig forfinet.

Finalens brug af tremolo har givet kvintetten tilnavnet *Stormen*, og foruden indslag med tremulerende akkorder er der overordnet set fuld fart på næsten hele vejen. Musikken er særdeles veloplagt og emmer af vitalitet og energi, og i et par kortere afsnit, *Andante con moto e scherzoso*, er humoren, ja, næsten komikken åbenlys. *Stormen* kan på intet tidspunkt opfattes som et truende uvejr, men mere som hvad nogle nok vil kalde et "friskt vejr".

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING

FREDAG DEN 15. AUGUST KL. 19.30

Robert Schumann (1810-56)

Kvartet for klaver og strygere i Es-dur, op. 47

1. Sostenuto assai – Allegro ma non troppo
2. Scherzo: Molto vivace – Trio I – Trio II
3. Andante cantabile
4. Finale: Vivace

violin 1: Annette von Hehn
bratsch: Nicolas Perkins
cello: Lucia Molinari
klaver: Daniel Blumenthal

Francis Poulenc (1899-1963)

Serenade, *L'invitation au Chateau*

violin: Annette von Hehn
klarinet: Piotr Thieu Quang
klaver: Daniel Blumenthal

Niels Rosing-Schow (f. 1954)

PPPP (*If music was an instrument for peace*)

violin: Thompson Wang
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

---PAUSE---

Carl Maria von Weber (1786-1826)

Klarinetkvintet i B-dur, op. 34

1. Allegro
2. Fantasia, Adagio
3. Menuetto, Capriccio presto - Trio
4. Rondo. Allegro giocoso

klarinet: Piotr Thieu Quang
violin 1: Thompson Wang
violin 2: Luis López Jorge
bratsch: Yuri Santos
cello: Alexander Gebert

Robert Schumann (1810-56) var en af romantikkens centrale komponister. Som pianist skrev han et utal af klaverværker, men også hans orkestermusik, kammermusik og ikke mindst lieder tilhører det faste repertoire. Født ind i et litterært hjem havde han fra barnsben de bedste muligheder for at få indblik i, hvad der rørte sig i tidsånden, og også som musikskribent og -kritiker fik han stor indflydelse i samtiden.

Som ung blev Schumann ramt af en tiltagende lammelse i sin højre hånd, hvilket satte en stopper for hans drømme om en karriere som pianist. I stedet fokuserede han på at komponere, sideløbende med en virksomhed som musikskribent. Han fortsatte dog med at komponere for klaver, og opusnumrene 1-23, som blev komponeret i årene 1830-39, består udelukkende af værker for soloklaver. Men giftermålet med Clara Wieck i 1840 ændrede hans kompositoriske retning. I de næstfølgende år vendte Schumann sig mod den klaverledsagede sololied, og i 1842 bliver han optaget af kammermusik. Alene i dette år – man taler ligefrem om et kammermusikår – komponerede han tre strygekvartetter samt en klaverkvintet og en klaverkvartet, sidstnævnte begge i Es-dur. Hen over de næste ti år kom flere kammermusikværker til bl.a. tre klavertrioer, to violinsonater og de tre romancer for obo (eller klarinet) og klaver, som var på festivalprogrammet sidste år.

Som det er et fællestræk ved mange af 1800-tallets komponister, drejer det sig sammenlagt ikke om talmæssigt mange stykker, men de omkring 15 kammermusikværker indtager alligevel en central placering blandt Schumanns værker, ikke mindst fordi deres kvaliteter bevirkede, at de lige siden er blevet spillet.

Klaverkvartetten er disponeret for violin, bratsch, cello og klaver og er i fire satser, hvor den langsomme tredjesats har byttet plads med scherzoen. I flere af satsene bearbejder Schumann musikkens temaer og motiver med forskellige kontrapunktiske teknikker.

Førstesatsen begynder med en langsom, men kort indledning, hvorefter en meget livlig *allegro* tager over. Musikken er festlig og udadvendt med et tempo, der næsten tager pusten fra en, men her og der indfinder der sig pludselig passager, hvor roen som et ekko fra indledningen kortvarigt får lov at vende tilbage.

Andensatsen, *scherzo* i g-mol, er mindst lige så bevægelig som førstesatsen, og de heftige kontinuerlige ottendedele afbrydes kun af de indskudte triodeles roligere fjerdedele.

Endelig, i tredjesatsens *Andante* i B-dur, falder musikken helt til ro. Celloen indleder med en smægtende melodi i barytonlejet, hvorefter violinen tager over. Musikken fortsætter roligt og klangligt mættet og forbereder lytteren til sidste-satsen.

Finalen begynder med en fughetta i lynhurtige nodeværdier, før celloen bringer et mere melodisk båret tema. Musikken udvikler sig dramatisk og meget afvekslende gennem satsen og med korte, intense imiterende passager alternerende med energiske synkroner udsagn som det bærende.

Et romantisk litografi af Schumann i færd med at komponere

Francis Poulenc (1899-1963) var en fransk pianist og komponist, hvis virke faldt i det urolige 20. århundredes første halvdel. Hans værker danner en genremæssigt bred vifte med klaverværker, sange, kammermusikværker, religiøse værker, korværker, balletter, filmmusik foruden nogle koncerterende værker men ellers kun ganske få egentlige orkesterværker.

Mange vil givetvis have hørt Poulencs berømte fløjtesonate fra 1957 skrevet i en tid, hvor han for længst havde lagt sin mere rebelske ungdom bag sig, og hvor sonatens nu lidt altmodiske neoklassicistiske æstetik var kommet til at stå i stærk kontrast til bl.a. den nye serialisme, som den yngre landsmand Pierre Boulez var en af ophavsmændene bag.

Tilbage i 1920'erne var Poulenc med i en gruppe af yngre komponister, som blev kaldt *Les Six* (De Seks), og som særligt samlede sig om nye former for scenemusik. Efter verdenskrigen var det svært at få opsat store, kostbare operaer og balletter, og for at undersøge nye kunstneriske veje bragte de unge komponister uprøvede idéer med sig fra malere, litterater, æstetikere osv. *Les Six* tog udtrykkeligt afstand fra den forudgående senromantik og impressionisme, og i stedet afprøvede de andre musikalske veje herunder en form for genskabelse af en før-romantisk og mere nøgtern klassisk stil. Neoklassicisme var i tidsrummet 1920-50 en af de internationale æstetiske udtryksformer (en anden og rivaliserende var dodekafonien, tolvtonemusikken). Neoklassicistiske værker kunne være ganske forskelligartede. I det nye Sovjetunionen fik den særlige sovjetrealisme stærke neoklassicistiske træk, men i 1920'ernes Paris var den ofte mere provokerende, vittig eller sarkastisk. Et særligt kendetegn var inddragelsen af "eksotisk musik" fra Nord- og Sydamerika som jazz, ragtime og tango.

I 1930'erne begyndte Poulenc at skrive religiøs musik, hvilket bestemt ikke var typisk for flertallet fra den yngre komponistgeneration. Sidenhen er Poulencs *Messe*, *Stabat Mater* og *Gloria* blevet nogle af hans mest spillede værker. Hvad angår kammermusikken, komponerede Poulenc foruden nævnte fløjtesonate yderligere en håndfuld sonater for forskellige instrumenter, nogle med klaver,

andre for to blæsere. Mere traditionelle besætninger som strygekvartet eller klavertrio anvendte han ikke.

Serenaden *L'invitation au Château* (Invitation til slottet) er en kammersuite komponeret i 1947 til Jean Anouilh's skuespil af samme navn. Musikken er skrevet for violin, klarinet og klaver og består af en række korte satser: valse, tangoer, en march, en tarantel, en polka og til slut en gavotte – med andre ord ret forskellige danse fra flere lokaliteter og tidsperioder.

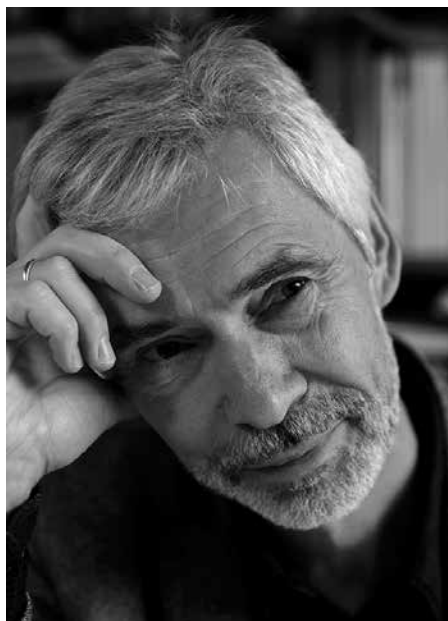

Poulenc havde ved flere lejligheder arbejdet sammen med dramatikeren og maleren Jean Cocteau, som var en af tidens kulturelle hovedskikkelser i Paris, og samarbejdet om dette stykke blev deres sidste. Teaterstykket foregår under et stort

bal og handler om kærlighed, jalousi, penge og magt, og det er beskrevet som et "hav af plot, misforståelser, udskiftninger og omdrejninger". Forfatteren gav Poulenc følgende instruks omkring musikken:

Det skal ikke være traditionel skuespilmusik, for jeg har brug for musikken til at få opbygget en stemning. Jeg forestiller mig, at for at udtrykke lykke eller dens illusion i musik behøver du kun at skrive en meget nysgerrig vals, der hele tiden vender tilbage for at forslå dansen, kun et tema af og til i mol, når det går dårligt. Det er det hele!

Musikkens mange udtryk er stilistisk særdeles letgenkendelige, men de meget korte satsforløb, som næsten har karakter af blot intonationer, giver en noget omskiftelig og ubeständig fornemmelse. Nogle gennemgående dele skaber sammenhæng, og forfatterens hovedtanke – at disse kortfattede satsforløb burde kunne give tilstrækkeligt stemningsindhold – lykkes til fulde. Helt ubesværet ser man for sit indre blik en balsal med alle de dansende.

Niels Rosing-Schow. Foto: Lars Skaaning

Niels Rosing-Schow (f. 1954) er en dansk komponist. Han begyndte i 1972 at studere musikvidenskab ved Københavns Universitet, og fra 1979 uddannede han sig videre i musikteori og -historie ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium fra 1984 suppleret med en uddannelse i komposition hos Ib Nørholm med debut fra solistklassen i 1987.

Rosing-Schow underviste allerede fra 1986 ved konservatoriet, hvor han i 1988 blev docent. Han lod sig pensionere i 2022 efter mere end 30 års ansættelse ved DKDM, senest som professor i komposition samt prorektor.

Værklisten er meget lang og tæller også adskillige kammermusikværker. Fra en

oprindelig tonal enkelhed søgte Rosing-Schow i 1980'erne hen mod et modernistisk inspireret, klangligt forfinet udtryk. Det kan høres i *Archipel des solitudes* for mezzosopran, kor og orkester (1995) og kammeroperaen *Dommen* (1996). I 00'erne arbejdede Rosing-Schow bl.a. med instrumentation af Debussys klaverpræludier, desuden skrev han på bestilling fra Danmarks Radio violinkoncerten *Trees*. Rosing-Schow har bl.a. modtaget Carl Nielsen og Anne Marie Carl Nielsens Legat (1993) og Edition Wilhelm Hansens Komponistpris 2000.

Stykket PPPP (*if music was an instrument for peace*) for violin, cello og klaver er skrevet i 2022. I en mailkorrespondance med undertegnede udtrykker komponisten sin glæde over, at det lille stykke vil blive spillet i Thy, men i samme åndedrag sin sorg over, at det stadig er aktuelt. Om stykket har han til en opførelse på Bornholm sidste sommer skrevet:

I musikkens termer betyder pppp, at musikken skal spilles ganske, ganske svagt. Men tænk også titlen på engelsk (4 P's, udtalt: For Peace). Værket blev skrevet på en enkelt dag umiddelbart efter den russiske invasion af Ukraine, hvor jeg – som mange andre – blev dybt rystet over udsigten til mere død, lidelse og sorg. Stykket blev uropført den 8. marts 2022 på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, hvor de studerende havde organiseret en koncert i solidaritet med og til støtte for alle, der måtte blive berørt af krigen.

Carl Maria von Weber (1786-1826) hører blandt de komponister, som i dag ofte forbindes med et enkelt, centralt værk. Med *Der Freischütz* (Jægerbruden) fra 1821, som i dag regnes for den tyske romantiske operas gennembrudsværk, opnåede Weber en varig plads i musikhistorien.

Webers far var oprindelig officer, men han virkede en stor del af sit liv som teaterkapelmester og direktør for et omreisende teaterkompagni. Drengen Carl Maria blev således opflasket med musik og teater, og han udviste tidligt usædvanlige musikalske evner. Trods Carl Maria von Webers korte karriere nåede han helt til tops både kunstnerisk og administrativt. I 1813 blev han som 27-årig direktør for Den tyske Opera i Prag, og som 31-årig blev han i 1817 leder af hofoperaen i Dresden, men allerede i 1826 døde han som følge af tuberkulose.

Foruden at være komponist virkede Weber også som dirigent, som virtuos koncertpianist og som kritiker. I brydningstiden i det tidlige 1800-tal stræbte Weber efter perfektionering af operaen som kunstart, både dramatisk og musikalsk. Senere store komponister som Berlioz, Wagner og Mahler havde bl.a. Weber som forbillede (Wagner, som var født i 1813, havde allerede som helt ung planer om at studere hos Weber).

Selv om Weber som nævnt er særlig berømt for operaen *Der Freischütz*, komponerede han med succes adskillige andre

operaer foruden en mængde skuespilmusik. Dertil kommer to symfonier, en del koncerterende værker bl.a. to klaverkoncerter, to klarinetkoncerter og en klarinetkoncertino, talrige vokalværker samt klavermusik (sonater). Kammermusikken tæller kun godt ti værker, og klassiske genrer som f.eks. strygekvartetten er fraværende. Udover klarinetkvintetten optræder klarinetten også i *Syv variationer over et tema fra Silvana* (opera) og *Grand Duo* (begge for klarinet og klaver).

Der er komponeret adskillige klarinetkvintetter gennem tiderne, men centralt i repertoiret står Mozarts (1789), Webers (1815) og den langt senere Brahms' (1891). I generationen efter Mozart var Weber blandt de første, der med succes inkluderede denne forholdsvis nye men stadig mere forfinede træblæser, og som forstod at udnytte dens særlige, ekspressive klang. Skrevet til den førende tyske klarinetvirtuos Heinrich Baermann (som for øvrigt selv komponerede tre klarinetkvintetter), er hovedparten af Webers klarinetrelaterede værker med tiden blevet en del af standardrepertoiret.

Weber arbejdede med sin klarinetkvintet med mellemrum gennem fire år, og først i 1815 var den færdig. Foranledningen til at komponere den var mødet i 1811 og det efterfølgende venskab med fornævnte Baermann. Det er kendetegnende for kvintetten, at klarinetten agerer solist i, hvad der lige så godt kunne have været en egentlig klarinetkoncert, idet stryge-

kvartetten overvejende fungerer som akkompagnement til solisten. Forklaringen er formodentlig, at Baermann som omkringreisende virtuos nærede et ønske om at optræde i selv mindre byer, hvor der ikke var et orkester men nok kunne findes en kapabel strygekvartet. Denne særlige "arbejdsfordeling" var en udbredt fremgangsmåde, når komponisterne skrev værker til turnerende virtuoser.

De formelle rammer er en traditionel wienerklassisk opbygning med fire satser, som Weber udfylder med en indtagende musik præget af tidens tidlige romantiske stil og med klarinetten i rollen som den brillante solist. Weber formår at anvende alle klarinettens styrker, hvad enten det gælder de udtryksmæssige og dynamiske nuancer fra det tysteste piano til et kraftfuldt fortissimo eller instrumentets fantastiske bevægelighed – klarinetten kan være et forbløffende "hurtigt" instrument.

Førstesatsen, *Allegro*, er både festlig og dramatisk. Klarinetten indtager overalt den førende og dominerende rolle, mens strygerne skaber de bedst tænkelige rammer for solisten.

Andensatsen, *Fantasia, Adagio*, er en dybfølt musik og minder os om, at Weber var en stor operakomponist, som formåede at skrive gribende melodier. Satsen står i mol men rummer en fredfyldt midterpassage i dur og flere overraskende og virkningsfulde modulationer.

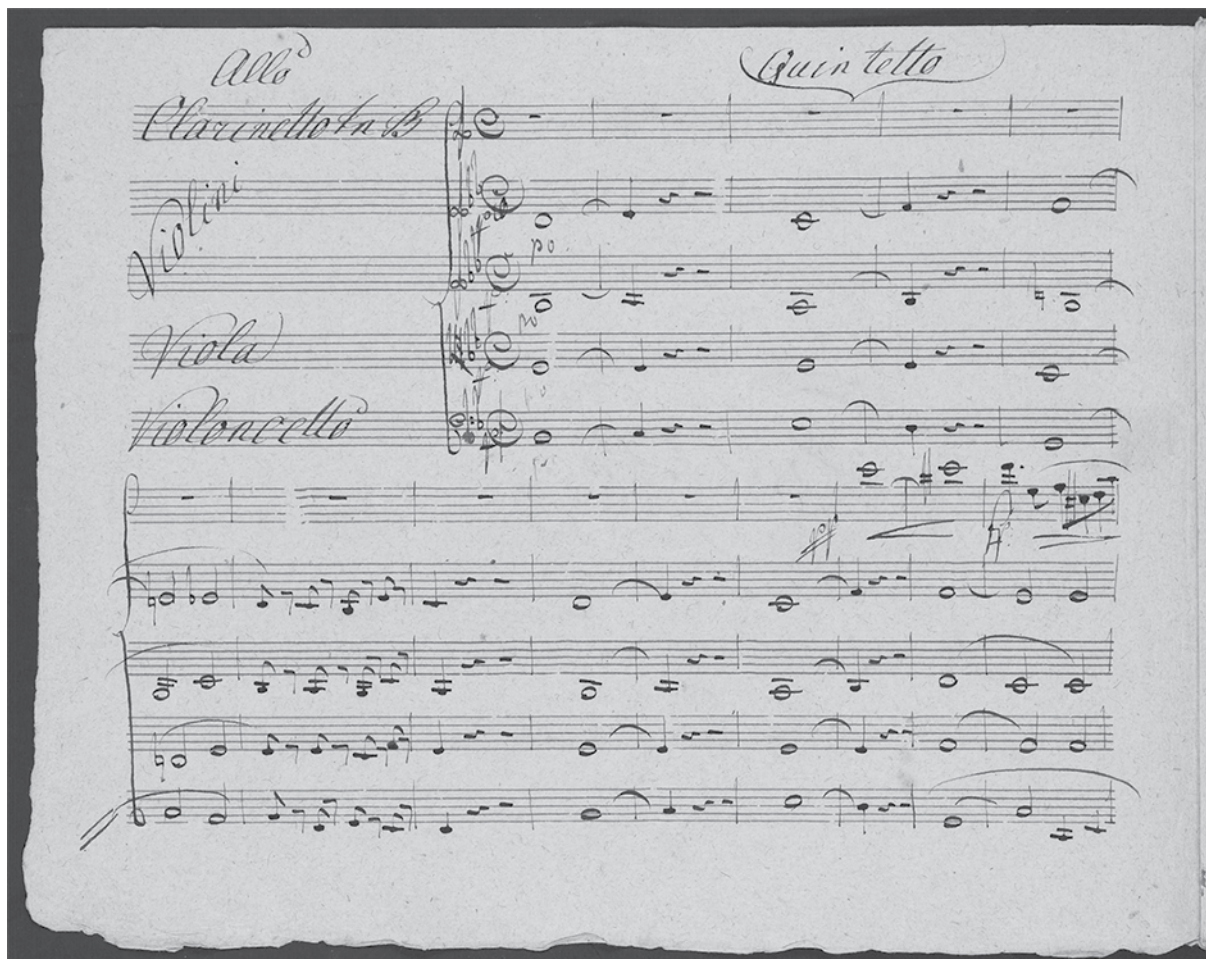
I trediesatsen, *Menuetto, Capriccio presto – Trio*, slås gækken løs, og klarinetten bliver ganske overstadig og helt fjollet. Selv om trio'en kontrasterer med en anderledes seriøs attitude, er der ikke meget tilbage af den klassiske menuet.

Finalen er en livlig *Rondo. Allegro giocoso*, som ubesværet fører lytteren rundt i sit musikalske univers. Strygernes inciteren-

de rytme er som en galop, let, ubesværet og fuld af munter energi. Ind imellem bringes forskellige episoder med vidt forskellige udtryk, før musikken vender tilbage til sin oprindelige karakter.

Webers klarinetkvintet, som også går under navnet *Grand Quintet*, er en ualmindelig festlig og livsbekræftende musik. Mens Mozart og Brahms integrerer klari-

netten med strygekvartetten til en "ægte kammermusikalsk" kvintet, lader Weber som nævnt klarinetten optræde som solist med en strygekvartet, og derfor opføres værket undertiden som en regulær klarinetkoncert ledsaget af et strygeorkester.

KIRSTEN KJÆRS MUSEUM, 7741 FRØSTRUP

LØRDAG DEN 16. AUGUST KL. 15.00

Franz Joseph Haydn (1732-1809)
Trio i G-dur

1. Allegro
2. Andante
3. Allegro moderato

fløjte: Craig Goodman
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Mieczyslaw Weinberg (1919-96)
Strygetrio op. 48

1. Allegro con moto - Moderato-Allegretto
2. Andante
3. Moderato assai

violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Philippe Gaubert (1879-1941)
Nocturne et Allegro Scherzando

fløjte: Craig Goodman
klaver: Daniel Blumenthal

---PAUSE---

Johannes Brahms (1833-97)
Klaverkvartet i c-mol, op. 60

1. Allegro non troppo
2. Scherzo: Allegro
3. Andante
4. Finale: Allegro comodo

violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)
Canon perpetuus (Uendeligheds-kanon) i c-mol BWV 1079
fra *Musikalisches Opfer* nr. 9

fløjte: Craig Goodman
violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Franz Joseph Haydn (1732-1809) er en af musikhistoriens centrale komponister. Han virkede i anden halvdel af 1700-tallet, og hans indflydelse rækker på flere punkter helt frem til nutiden. På baggrund af mængden, kvaliteten og udbredelsen af sine værker blev han i den ældre litteratur kaldt for både symfoniens og strygekvartetens far.

Haydn skrev umådelig meget musik gennem en karriere på over 50 år. Fra 1761 til 1790 nåede han som kapelmester at tjene under tre overhoveder af det ungarske fyrstehus Esterházy, og uformelt var han tilknyttet med pension helt frem til sin død. Som hofembedsmand måtte han bl.a. komponere, hvad der forlangtes, og tidens mode var en stadig strøm af nye værker. Sammenlignet med nutidens koncertkultur, hvor vi langt overvejende lytter til ældre, "klassiske" værker og kun ganske få nye, var det i slutningen af 1700-tallet lige omvendt, idet man stort set kun lyttede til ny musik!

Haydn komponerede mindst 45 klavertrioer heraf to for klaver, fløjte og cello. Trio i G-dur, Hob. XV:15 blev komponeret i 1790 kort før Haydns første rejse til London til den engelske udgiver John Bland, som havde besøgt Haydn i Esterháza året forinden.

Klavertrioen gennemgik en væsentlig udvikling i Haydns levetid. De tidligste kan mest betragtes som klaversonater med akkompagnerende instrumenter, hvor dis-

se kun havde underordnede roller. Med tiden fremstod violin og cello mere og mere som ligeværdige med klaveret.

Første sats er skrevet i sonateform, og klaver og fløjte har lige væsentlige roller, mens celloen både i denne og de to følgende satser i høj grad er bundet til klaverets understemme. Anden sats er en variationssats, hvor hovedindtrykket er kontrasterne mellem dur og mol. Finalen er en rondo, hvor musikken overalt fremstår elegant underholdende.

Polsk-russiske **Mieczysław Weinberg** (1919-96) er ikke en komponist, vi ofte støder på i Danmark, men han var sammen med Prokofiev og Sjostakovitj blandt de mest fremtrædende sovjetiske komponister i det 20. årh. Weinberg blev født i en jødisk familie i Warszawa, hvis skæbne blev bestemt af det 20. århundredes største tragedie, holocaust.

Weinberg voksede op i et hjem fuld af musik med forældre, som begge arbejdede i det jødiske teater i Polen (Polen havde genvundet sin selvstændighed efter Første Verdenskrigs afslutning). Han lærte sig selv at spille klaver, og som tolvårig begyndte han på konservatoriet som klaverstuderende, samtidig med at han også komponerede. Hans talent for klaveret var så betydelig, at han i 1938 blev tilbudt en studieplads i USA, men Weinberg ønskede at arbejde videre med komposition og forblev derfor i Polen.

Den 1. september 1939 blev Polen overfaldet fra vest af Nazityskland og den 17. september fra øst af Sovjetunionen. Da de tyske tropper nærmede sig Warszawa, flygtede Weinberg med sin søster mod den sovjetiske grænse. Søsteren opgav på halvvejen, og Weinberg genså aldrig siden hverken søsteren eller resten af sin familie. (I 1966, da han for første og eneste gang genbesøgte Polen, erfarede han, at de alle var blevet myrdet i kz-lejren i Trawniki.) Weinberg blev flygtning i Sovjet og bosatte sig først i Minsk, men efter Tysklands angreb på Sovjet flygtede han videre til Tasjkent, og i 1943 kom han til Moskva. Her havde han allerede under krigsårene succes med at etablere sig som komponist. Trods medgangen ændrede det politiske klima sig efter krigens afslutning, hvor forskellige mindretal herunder jøder blev forfulgt. Weinberg fik en del musik bandlyst, og i 1953 blev han fængslet og dømt til døden beskyldt for at ville etablere en jødisk republik på Krim. Sjostakovitjs hjælp og ikke mindst Stalins død kort tid efter betød, at Weinberg og mange andre fanger blev frigivet.

I 1950'erne og fremefter fik Weinberg store opgaver som komponist, og hans musik blev opført i de største sovjetiske koncertsale og på de største scener. I de efterfølgende årtier dalede interessen dog, og Sovjetunionens kollaps i 1991 svækkede den sygdomsramte komponist, da også pensions- og sundhedssystemet brød sammen. Få uger før sin død i 1996 konverterede Weinberg til den ortodokse kristendom.

Weinberg var en meget produktiv komponist med bl.a. 22 symfonier, 17 strygekvartetter, 6 koncerter, 3 balletter, 30 sonater, over 200 sange, 60 værker til film samt scenemusik til teater og cirkus, men hans musik blev stort set ikke spillet uden for Sovjetunionen. Først i 1990'erne begyndte en udenlandsk anerkendelse, og i 1994 modtog Weinberg en polsk orden. I de seneste år – og altså posthumt – er det internationale gennembrud en realitet, og bl.a. Den jyske Opera opførte i 2018 hans centrale opera *Passageren*, som foregår i Auschwitz. Weinbergs Strygetrio opus 48 er opført herhjemme tilbage i 2018, og Trio Con Brio har indspillet hans klavertrio i 2024.

Selv om Weinberg ikke opfattede sig som offer, handler en del af hans musik om krigen og den jødiske kultur:

Mange af mine værker er relateret til temaet krig. Dette var desværre ikke mit eget valg. Det var dikteret af min skæbne, af mine pårørendes tragiske skæbne. Jeg betragter det som min moralske pligt at skrive om krigen, om de rædsler, der ramte menneskeheden i vores århundrede.

Weinbergs musikalske stil var inspireret af så forskellige komponister som Bartók, Mahler, Prokofiev og Sjostakovitj foruden jødisk, polsk og moldovisk folkemusik. Overordnet udtrykte hans sig indenfor den særlige gren af neoklassicismen, der kaldes Sovjetrealismen, hvis opgave det var at propagandere for Sovjetunionens lyksaligheder. Lighederne med venen Sjostakovitj er iørefaldende, men – hævdes det – påvirkningen udgik mindst lige så meget fra Weinberg.

Weinberg har komponeret en meget stor mængde kammermusik bl.a. 17 strygekvartetter, seks violinsonater, to cellosonater, en klaverkvintet, en klavertrio samt en række solosonater for violin, bratsch og cello mv. Strygetrioen opus 48 er komponeret i 1950 og består af tre satser.

Særligt i første og tredje sats høres indflydelsen fra moldovisk folkemusik samt klezmer- og sigøjnermusik, men disse stiltræk er monteret i en meget moderne kompositionsteknik. Andensatsen

er fugeret og anderledes indadvendt grublende, den er overvejende atonal og rummer ikke folkemusikalske elementer. Trods dogmet om sovjetisk realisme lykkes det komponisten at udtrykke sig både "genkendeligt neoklassicistisk", krast moderne og med integrerende lag af folkemusik.

Det er uklart, om værket fik en offentlig uropførelse i 1950, idet det forblev upubliceret indtil 2007. Jeg har fundet denne fortolkende notits om værket:

Et værk som strygetrioen kan også høres som en komposition af en, der blev tvunget til at "emigrere internt". I dette lille, men vægtige værk lykkes det Weinberg at fremsætte en brændende bøn for kunstens frihed. Hvis man lytter til musikken med disse ører, er den lange tavshed om dette mesterværk måske selvforklarende.

(Matthew Corvin)

Mieczysław Weinberg. På væggen længst til venstre et foto af hans kollega, mentor og ven Dmitrij Sjostakovitj

Philippe Gaubert (1879-1941) var en fremtrædende fransk fløjtenist, underviser og dirigent, som også komponerede et stort antal værker, der gerne inkluderede fløjten. Familien flyttede fra Cahors til Paris, hvor hans mor fik arbejde i huset hos Simon Taffanel, hvis søn, Paul Taffanel var professor i fløjte ved konservatoriet. Allerede som 13-årig blev Philippe optaget som fløjtestuderende, og i tiden efter Første Verdenskrig, hvor han modtog *Croix de guerre* for bl.a. sin deltagelse i slaget ved Verdun, blev han en meget fremtrædende musiker i mellemkrigsårene.

Efter en karriere som solofløjtenist i Pariseroperaen afløste Gaubert i 1919 sin tidligere lærer som fløjteprofessor ved konservatoriet, og sidenhen blev han også chefdirigent ved både operaen (1931) og

Orchestre de la Société des Concerts du Conservatoire (med hvem han turnerede til Europas hovedstæder bl.a. København). Gaubert døde pludselig af et slagtilfælde kun få timer før han skulle indtage podiet for at lede premieren på sin ballet *Le chevalier et la demoiselle*.

Gauberts værkliste er omfattende og tæller symfoniske værker, koncerter, operaer, balletter samt en mængde kammermusik.

Nocturne et Allegro Scherzando består af to korte satser. Nocturnen indledes af klaveret med impressionistisk inspirerede heltoneklange. Fløjten kommer til, og heltoneuniverset skifter til et mere velkendt men dog stadig udvidet tonalt rum med lejlighedsvis heltone og pentatone klange, som udnyttes til fjerne modulationer. Melodisk demonstrerer komponisten både fløjtenes svagere men mættede dybe leje, det karakterfulde mellemleje og lejlighedsvis også det glitrende og funkende øverste leje. *Allegro Scherzando* er ligefrem og dansende, og musikken udstråler både elegance, lethed og charme.

Der er en umiskendelig fransk atmosfære over musikken, hvor det klangmættede, det elegante og det lettilgængelige forenes. Kender man Fauré eller Debussy er det ikke svært at høre lighedspunkter.

Johannes Brahms (1833-97) var en af de centrale skikkelser i den sene romantik. Som 20-årig mødte han i 1853 Robert Schumann. Denne blev dybt betaget af den unge mands klaverspil og kompositioner og skrev en lang, profetisk artikel i *Neue Zeitschrift für Musik*, hvor Brahms blev udråbt som viderefører af den klassiske arv. Brahms' beundring og respekt for den wienerklassiske arv var af grundlæggende betydning, og dette skulderklap fra en af musiklivets allerstørste autoriteter blev både en forpligtelse og en byrde. Den klassisk-æstetiske grundholdning bragte ham nemlig i stærk opposition til de såkaldte nytyske komponister bl.a. Berlioz, Liszt, Wagner og Wolf m.fl., som med deres egen programmatisk "fremtidsmusik" anså de romantiske klassicister som et håbløst levn fra fortiden.

Året 1848 markerede to vigtige begivenheder: en succesfuld debut som pianist og mødet med den berømte ungarske violinist Reményi, som lærte Brahms czárdás og alla zingarese-stilen, der fik betydning for bl.a. de 21 populære *Ungarske Danse*. Brahms og Reményi tog på turné sammen i 1850 og mødte udover violinisten Joseph Joachim også Franz Liszt. Efter seks uger hos Liszt i Weimar nåede Brahms imidlertid til den konklusion, at hans kunstneriske bestræbelser gik i en anden retning end Den Nytske Skoles programmusik. I 1862 flyttede Brahms til Wien, hvor han forblev til sin død.

Gennem sine værker – kun en enkelt gang i skrift – fastholdt Brahms hele livet sin æstetiske position og cementerede dermed sin placering som fortæller for den gammeltyske, klassicistiske linje. Som lytter nu 150 år senere behøver man ikke at tage sig datidens konflikt særligt nær, for nok er Brahms' musik konservativ på et række parametre, men den klinger fuldt ud romantisk med intense melodiske linjer og mættede harmoniske forløb. Det er meget følsom musik, men den er samtidig meget robust og uden "føleri".

Foruden symfonier, koncerter, klavermusik, kormusik og lieder, udgav Brahms 24 kammermusikværker, men på baggrund af hans hårde selvkritik vurderes det, at de 24 værker kun udgør omkring en fjerdedel af hans samlede kammermusikalske arbejder. På et sent tidspunkt i sit liv tilintetgjorde han et ukendt antal værker.

Brahms færdiggjorde sin klaverkvartet nr. 3 i c-mol i 1875, og den kaldes af og til for *Werther-kvartetten* efter Goethes fortælling *Den unge Werthers lidelser*. Værket blev uropført i Wien senere samme år for et publikum, der bl.a. talte Richard Wagner og dennes kone, Cosima.

Kvartetten har fire satser og førstesatsen i sonateform begynder alvorligt, tungt og mørkt, og trods diverse dramatiske opbygninger og lakuner af ro undervejs fastholdes den indledende grundkarakter satsen igennem.

Andensatsen er en kraftfuld og intens scherzo, som viderefører aspekter af førstesatsens mørke men dog med et anstrøg af næsten dæmonisk energi.

Den langsomme tredjesats lægger ud med en smægtende melodi i celloen. Satsen udgør den lyse og fredelige kontrast til de indledende satser, og undervejs mødes lytteren af passager med skiftevis uendelig ro og sødme eller af dramatisk passion. Tonalt er Brahms rykket fra c-mol til en så fjern toneart som E-dur.

Finalen er tilbage i den alvorlige c-mol og et mere dramatisk udtryk, først tilbageholdt men hurtigt mere nærværende. Gennemførigsdelen udgør ofte en sonateforms dramatiske højdepunkt, men i denne sats er udtrykket mere roligt indadvendt, og reprisen genskaber desto tydelige musikkens indledende karakter. Brahms lægger op til det, men alligevel opleves det både overraskende og trøsterigt, at satsen på en rolig og afklaret måde afsluttes i C-dur.

Johann Sebastian Bach (1685-1750) var en af senbarokkens allerstørste komponister. Han virkede det meste af sit liv som organist og kantor og komponerede derfor kirkemusik i stort omfang herunder kantater, passioner, oratorier og orgelmusik. De mindst lige så betydelige verdslige værker tæller musik for orkester, kammerensemble og for solo instrumenter.

På sine ældre dage syslede Bach med en lille håndfuld værker, hvor han demonstrerede sit uovertrufne mesterskab inden for de kontrapunktiske teknikker. Disse sene musikstykker er blevet kaldt spekulative og har i eftertiden fået en særstatus som værker til studier og undervisning, men de er i samme åndedrag stor kunst. Mest berømt er *Goldbergvariationerne* (1741-42), mens de andre er *Das musikalische Opfer* (1740-45), *Kanoniske variationer over "Vom Himmel hoch"* (1747) samt *Die Kunst der Fuge* (1750).

En af Bachs ældste sønner, Carl Philipp Emanuel Bach, var ansat som hofcembalist hos den prøjsiske kong Frederik den 2. (den Store), og i maj 1747 blev Bach inviteret til Berlin for at møde kongen. Under besøget, ville kongen (som selv var en ganske habil fløjtenist) bl.a. vise gamle Bach nogle nye, moderne fortepianoer. Den gamle musiker var vidt berømt for sine improvisationer, og kongen bad ham derfor improvisere en trestemmig fuga over et langt og komplekst tema. Det ønske opfyldte Bach ubesværet, men da kongen derefter udfordrede

ham og bad om en seksstemmig fugaimprovisation over samme tema, sagde Bach, at det måtte han arbejde lidt med, men at han snarligt ville sende noden til kongen.

Bachs besøg hos kong Frederik den 2. i 1747

Det førte til værket *Das musikalische Opfer*, som kom til at omfatte ikke bare en fuga men en hel samling længere og kortere stykker, som alle på den ene eller anden måde gør brug af det kongelige tema: Ricercarer (en slags fugaer), ti særdeles komplekse kanoner samt en trionsonate, *Sonata sopr'il Soggetto Reale*.

De to ricercarer og trionsonaten er længere stykker, mens flere af de ti kanoner er ganske korte. Bach har – som komponisterne ofte gør i denne slags værker – noteret dem i en koncentreret, gådefuld

notation, som kræver, at stemmerne må skrives ud. Her en oversigt over de ti *Canones diversi super Thema Regium*:

(1) *Canon a 2 [cancrizans]* er en krebsekanon. Hele det enstemmige kongelige tema spilles af to instrumenter, men hvor det ene begynder forfra, begynder det anden bagfra og spiller baglæns. (2) *Canon a 2 violini in unisono*. Som i en trionsonatesats spiller to melodiiinstrumenter en kanon i unisonen med det kongelige tema som baslinje. (3) *Canon a 2, per motum contrarium*. Her spiller de to melodiiinstrumenter en kanon, hvor linjerne er spejlet over en vandret akse. Når den ene går ned, går den anden op ... og modsat. Det kongelige tema klinger øverst. I (4) *Canon a 2, per augmentationem, contrario motu* spiller den første stemme noden normalt, mens den anden spiller med fordoblede nodeværdier (altså i halvt tempo) og desuden i modbevægelse. Den første stemme må derfor spille sin melodi to gange. Det nye konstruktive element i (5) *Canon a 2, per tonos* kaldes også modulationskanon eller spiralkanon, idet satsen med en række gentagelser hver gang modulerer et trin op (*per tonos*), og efter seks gennemspilninger er musikken tilbage i den oprindelige toneart. I (6) *Fuga canonica in Epiadiapente* bliver det kongelige tema videreudviklet og indgår i en tostemmig kanon i kvintafstand hen over en ret livlig bas. Konstruktive detaljer minder om en fuga, heraf betegnelsen. I de næste to kanoner bringer Bach et nyt perspektiv ind i sin musik: uendeligheden.

I (7) *Canon perpetuus* bringes to kanoniske stemmer rundt omkring det kongelige tema, og som en antydning af det uendelige kan fem takter gentages efter behov I (8) *Canon perpetuus, contrario motu* føjes endnu et konstruktiv element til, idet andenstemmen indsættes spejlvendt. Antallet af takter beregnet til gentagelse er vokset til 30, så satsen og dermed evighedsperspektivet kan udfoldes nærmest endeløst. De sidste to kanoner (9) og (10) *Canon a 2* og *Canon a 4, Quaerendo invenietis* er begge såkaldte gådekanoner, hvor Bachs vedhæftede tekst citerer Jesu Bjergprædiken: *Søg, og I skal finde!* I en form for intellektuel drilleri angiver Bach ikke placeringen for de kanoniske indsatser – dem skal man selv finde.

Det er kun Kanon nr. 8, som spilles i dag, og de mange teknisk betonedede beskrivelser er alene medtaget for at give et indtryk af satsernes kompleksitet, mens de, når det kommer til det kunstnerisk-musikalske indhold, har mindre relevans. Erfaringsmæssigt er det lettere at beskrive det tekniske (og det kan gøres langt mere udførligt) men at sætte ord på, hvad man oplever, når man møder så labyrintiske og intrikate musikværker, er næsten umuligt. Forhåbentlig lytter man med både forståelse for både musikkens ydre, klanglige lag, men måske fanger man også glimtvis det ubegribelige i det ypperlige håndværk og den konstruktive overlegenhed bag den æstetiske façade.

KLITMØLLER KIRKE, 7700 THISTED

SØNDAG DEN 17. AUGUST KL. 15.00

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Goldberg variationerne BWV 988,

(transskriberet for strygetrio af Dmitry Sitkovetsky)

violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Franz Joseph Haydn (1732-1809)

Strygekvartet i Es-dur, op. 33, nr. 2

Spøgen

1. Allegro moderato
2. Scherzo allegro
3. Largo e sostenuto
4. Finale. Presto

violin 1: Anna Perl
violin 2: Dominik Kossakowski
bratsch: David Kang
cello: Juliez Sójka

Hugo Wolf (1860-1903)

Intermezzo for strygekvartet

violin 1: Dominik Kossakowski
violin 2: Anna Perl
bratsch: David Kang
cello: Juliez Sójka

--PAUSE---

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Kvartet for fløjte og strygere i C-dur K 285 b

1. Allegro
2. Andantino, Tema med seks variationer

fløjte: Craig Goodman
violin: Annette von Hehn
bratsch: Tony Nys
cello: Alexander Gebert

Craig Goodman og festival deltagere

Det Nordiske Lys

fløjte: Craig Goodman
violin 1: Anna Perl
violin 2: Dominik Kossakowski
bratsch: David Kang
cello: Juliez Sójka

Aleksandr Borodin (1833-87)

Strygesekstet i d-mol

1. Allegro

violin 1: Annette von Hehn
violin 2: Dominik Kossakowski
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: David Kang
cello 1: Alexander Gebert
cello 2: Juliez Sójka

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Goldbergvariationerne er formodentlig det mest kendte af Bachs sene værker, hvilket ikke mindst skyldes musikkens umiddelbare tilgængelighed. Det omfangsrige værk er indspillet mange gange af såvel cembalister som pianister, og her har Glenn Goulds indspilninger fået en særlig status. Gould indspillede det lille tema (Aria) med dets 30 variationer to gange: som sin allerførste indspilning i 1956 og som en af de allersidste før sin død i 1982.

Man kan hævde, at *Goldbergvariationerne* fra komponistens side udgør mindst to "kataloger".

En stor del af kunsten i 16-1700-tallet var underlagt forestillingen om affekter dvs. menneskelige følelser og sindstilstande.

Det ses i malerkunsten, det læses i digtekunsten, og det høres i musikken – passion og drama overalt! Til at gengive og fremhæve en specifik affekt havde komponisterne en række musikalske figurer. En meget stor del af barokkens musik var indlejret i en musikalsk retorik, hvis virkemidler var disse særlige figurer, og hvis hensigt det var at frembringe en affekt, en følelse. Vores tidsalder er så fjern fra 1700-tallet, at vi kun i begrænset omfang har mulighed for at gennemskue denne retorik, for at genkende figurerne og erfare disse affekter. Musikken har dog den fordel fremfor f.eks. en barok og knudret salmetekst af Kingo, at "forståelsen" af musik sker på andre præmisser.

I det ene katalog gengiver de 30 variationer over en baslinje en række af barokkens affekter, som vi desværre har begrænset mulighed for at opfatte som oprindeligt intenderet fra Bachs side, men det forhindrer på ingen måde en kunstnerisk-musikalsk oplevelse.

Det andet katalog udgøres af konstruktionen bag satserne, og det opfatter vi næppe heller. Ét er, at det er vanskeligt at høre variationer over en udsmykket bas, noget andet er, at de mange subtile kontrapunktiske konstruktioner ret beset er umulige at opfatte. I løbet af variationerne bringer Bach f.eks. ni kanons, hvis komplekse tekstur formodentlig passerer stort set upåagtet, mens det kunstnerisk-musikalske inklusive en specifik affekt er i fokus.

Den russisk-armenske violinist Dimitrij Sitkovetsky arrangerede i 1984 *Goldbergvariationerne* for strygetrio (rev. 2009) og i 1992 for strygeorkester.

Med sine ca. 80 strygekvartetter etablerer **Joseph Haydn** (1732-1809) denne genre i wienerklassikken. Med udgangspunkt i barokkens triosonate (to melodi-stemmer + basso continuo) organiseres basso continuodelen på en ny måde i de tre underste strygere (2. violin, bratsch og cello) frem mod en tekstur bestående af melodi (1. violin) + akkompagnement (2. violin, bratsch og cello). Den nye galante stil ønsker fokus på en bærende melodi, som ledsages af et underordnet akkompagnement, og derfor nedprioriteres det polyfone stærkt.

I tiden 1730-70 var kammermusik i stort omfang underholdningsmusik, og en del værker blev skrevet til amatører, hvor f.eks. kun overstemmen var tilpasset en professionel musiker. Sideløbende komponeredes der kammermusik for professionelle, og efter 1770 steg denne andel. Kammermusikkens karakter og attitude blev dermed mere forfinet, individualiseret og seriøs, og den henvendte sig til en lille kreds i kammeret med en intim, ekspressiv atmosfære.

1770'erne kaldes for *Sturm und Drang*, og der kom mere dybde og alvor ind over den ellers lette og elegante underhold-

ningsmusik. Nu blev strygekvartetten til det, som Goethe efter sigende skulle have kaldt "en konversation mellem fire oplyste mennesker". Et publikum var ikke altid nødvendigt, for man spillede ikke mindst med og for hinanden, og musikken var mere for *kenderen* end for *liebhaber*.

Efter opus 20 indtraf en lang pause på næsten ti år, hvor Haydn var travlt optaget af andre gøremål. Først i 1781 færdiggjorde han sine meget berømte opus 33 kvartetter (*De russiske*). I et brev omtalte han dem således:

Kvartetterne er skrevet på en helt ny og særlig måde, for jeg har ikke skrevet nogen i ti år.

Strygekvartet i Es-dur, opus 33 nr. 2 har fået tilnavnet *Der Scherz* (*Spøgen*), og i samtlige kvartetter i samlingen er menuetten erstattet af en scherzo, et "skæmte-stykke", men det er nu ikke hele forklaringen bag tilnavnet. Et kendetegn for meget af Haydns musik er lune og humor, som kan komme til udtryk på mange måder. Nogle gange er humoren alment tilgængelig (for *liebhaber*) og andre gange mere indforstået (for *kenderen*).

I førstesatsen er det tydeligt, at den "nye måde" i Haydns stil bl.a. er det såkaldte tematiske arbejde. Hvor førsteviolinen ellers ofte var melodisk førende og de tre understemmer mere akkompagnerende, genanvender de tre understem-

mer nu en række kortere eller længere motiver fra melodistemmen. Det kan gå stærkt, men er umiddelbart let at høre, og det forlener satsen med en ny form for sammenhængskraft. Teknikken er kompliceret men samtidig ganske transparent, og dens udtrykspotentiale blev hurtigt overtaget af Mozart i de såkaldte *Haydn-kvartetter*, og efterfølgende blev den en dominerende faktor i 1800-tallets musik.

Scherzoen er formet som en lidt hurtigere menuet, den udtrykker både elegance men også glimt af tung komik.

Den langsomme trediesats åbner som en rolig og inderlig melodi i en kun tostemmig tekstur, hvor det rolige dog integreres med noget mere dynamisk og kraftfuldt, og som efterfølgende varieres.

Den meget livlige finales slutning afslører, hvorfor kvartetten har fået sit tilnavn. Alt er "i den bedste orden", lige indtil Haydn kort før slutningen i den grad overrasker og forvirrer sine tilhørere. Musikken markerer en noget abrupt "hovsa-slutning", men herefter igangsætter Haydn – helt uden for konventionen – en række kortere afslutningsattituder, som afbrydes af både pauser og temposkift, før satsen omsider finder vej til en meget finurlig slutning. Historien bag skulle være, at Haydn ønskede at vinde et væddemål om, at "damerne altid begynder at tale, før musikken stopper".

Joseph Haydn ved tangenterne ca. 1795

Den østrigske komponist **Hugo Wolf** (1860-1903) forbinder de fleste formodentlig med lieder i et avanceret senromantisk tonesprog, og som liedkomponist står han i allerforreste række: Schubert, Schumann, Brahms og Wolf. Berømte samlinger er f.eks. *Mörike-Lieder*, *Eichendorff-Lieder*, *Goethe-Lieder*, *Spanisches Liederbuch* og *Italienisches Liederbuch*.

De omkring 300 lieder suppleres af ganske få værker som operaen *Der Corregidor* (1895), det symfoniske digt *Penthesilea*, korværker, en klaversonate, en strygekvartet og de to kammermusikværker, vi hører på årets festival. Dertil kommer en del ufuldendte værker, skitser og forsvundne værker.

Det var svært for Wolf at finde en fast stilling i det wienske musikliv, og han arbejdede overvejende som underviser og kritiker. Hans musikalske stil var senromantisk inspireret af bl.a. Wagner og den såkaldte Nytske Skole, hvor man dyrkede programmusikken og en avanceret, forfinet kromatisk harmonik. Wolf kom på den måde til at stå i skarp modsætning til traditionalisten Brahms, som han behandlede særdeles ublidt i sin kritik: "Jeg foretrækker ét eneste bækkenslag af Liszt fremfor alle Brahms' symfonier".

Wolf komponerede i korte, koncentrerede perioder, for depressioner og sygdom afbrød gentagne gange hans kreativitet, og efter sin sidste offentlige optræden i 1897 var helbredet så nedbrudt af syfilis, at han i 1899 efter et selvmordsforsøg lod sig indlægge på et plejehjem, hvor han forblev indtil sin død i 1903.

Intermezzo i Es-dur for strygekvartet (1886) er et ganske eksperimenterende ensatset stykke. Det indledes med en smægtende melodi, som brat afbrydes af, hvad der dengang må have forekommet som meget skurrende rytmisk og tonalt mellemspill, og herefter foretager musikken en længere "rejse ud i det ukendte". Denne musikalske meddelelsesform mindede ikke om noget af det, man ellers hørte på det tidspunkt. Wolf tager lytteren med på en utrolig rejse til ukendte steder, lidt eventyrligt, lidt usikkert, men han vender slutelig tilbage til det velkendte. Eric Sams beskriver i *The New Grove Dictionary of*

Music and Musicians Wolfs *Intermezzo* således:

Det er en rondo med episoder og varierede omformuleringer, der alle er så snedigt afledt af hovedtemaet, at de foreslår forskellige aspekter af de samme karakterer forbundet af en dialog eller kollokvie med et strejf af dans ...

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91) bliver vi formodentlig aldrig helt færdige med, for hans musik er både så velkomponeret og så slidstærk, at man gerne finder en symfoni, en koncert, en opera eller et stykke kammermusik frem og lytter med såvel genkendelsens glæde som med nysgerrigheden efter at høre noget nyt i musikken.

Omfanget af Mozarts værker er enormt, for han tilhørte sin tids "musikhåndværkere", som måtte arbejde hårdt for at tilpasse sig modens luner. Det er svært at forestille sig, at Mozart i sine sidste ca. 10 leveår, hvor han komponerede uden nogen fast ansættelse og dermed fast aftager af sine værker, måtte erfare, at f.eks. de i dag højt yndede klaverkoncerter efter kort tid blev forkastet som uinteressante.

Mozarts kammermusik tæller over 100 værker, hvis man medregner blæsermusikken. Men fokuserer vi på de "klassiske" kammermusikalske genrer finder vi 36 violinsonater, 23 strygekvartetter, 6

strygekviintetter og 6 klavertrioer. Hertil kommer 4 fløjtekvartetter og en del andre stykker med blæsere og strygere.

I 1777-78 komponerede Mozart tre fløjtekvartetter (fløjte, violin, bratsch og cello), som sidst i 1700-tallet var en populær pendant til strygekviintetten, hvor førsteviolinens ganske enkelt var blevet udskiftet med en fløjte. Kvartetterne var bestillingsværker til lægen (kirurgen) og amatørfløjtenisten Ferdinand De Jean, som havde bestilt fire fløjtekvartetter og tre fløjtekoncerter i sværhedsgrad passende til en dygtig amatør. Nogle forfattere har hævdet, at Mozart ikke brød sig synderligt om fløjten, hvilket angiveligt skyldes, at instrumentet i sin daværende tekniske udformning gjorde det svært at intonere rent. Om der er hold i sagen eller ej, står ikke klart, men musikkens kvalitet er på ingen måde mærket af en eventuel modvilje. Leopold Mozart, unge Mozarts far, havde indprentet sin søn, at bestillingsopgaver måtte man aldrig sige nej til uanset hvor trivielle, de måtte synes, eller hvor beskeden honoraret måtte være. Til gengæld står det ret klart, at Mozart ikke brød sig om De Jean – særligt, da denne fik problemer med at overholde den økonomiske side af aftalen.

Portræt af Ferdinand De Jean
malet af Jacobus Buys

Kompositionernes disposition er lidt usædvanlig, idet første fløjtekvartet har tre satser, mens anden og tredje kvartet kun har to satser. Selvom musikken klinger glimrende, forekommer det lidt "discountagtigt" med kun to satser. Måske Mozart faktisk var blevet misfornøjet med bestillingsaftalen?

Ca. ti år senere skrev han endnu en fløjtekvartet (tresatset), som ikke relaterer sig til bestillingen fra De Jean.

Selv om den hører med til bestillingen fra De Jean, er fløjtekvartetten i C-dur formodentlig komponeret et par år senere end de to første. Andensatsen har Mozart "lånt" fra sin egen *Serenade*, KV 361 og tilpasset denne nye sammenhæng.

Allegroen er komponeret i den sædvanlige sonateform, og med fløjten fungerende som "førsteviolin" indtager dette instrument en naturligt førende rolle. Gennemførigsdelen farves af mol, og desto lysere fremstår reprisen.

Den dobbelt så lange andensats, *Andantino*, følger et andet velkendt formprincip med et indledende roligt todelt tema, som hver for sig gentages, og som efterfølgende varieres. Stadig med fløjten i front figureres melodien i første variation med trioliseringer. I de følgende tre variationer lader Mozart de øvrige instrumenter træde frem. I anden variation er det violinen, som med en ny rytmisk figur er "hovedpersonen", i tredje variation er det celloen, og endelig i fjerde variation fører bratschen an med figurationer i en såkaldt *Minore*, en variation i mol (vi får også et glimt af en lille kanon, for i mol yndede man at demonstrere kontrapunktiske teknikker). Femte variation bremser tempoet til *Adagio*, og fløjten udsmykker melodien med utallige figurationer. Med den sjette og sidste variation ændres karakteren fuldstændigt. Fra todelt går Mozart nu til livlig tredelt taktart, og suppleret af en kort koda afsluttes satsen let og lystigt. Selvom kvartetten kun har de to satser, lykkes det Mozart med andensatsens mange forgrenede nuancer at få skabt et fuldstændigt og helstøbt værk.

Craig Goodman fortæller om *Det Nordiske Lys*

I dette værk skal "lys" opfattes som både lysets skiftende intensitet på en dansk sommerdag og som lys i en mere overordnet betydning.

I værket her bruger vi instrumenterne til at efterligne naturens lyde i et tæt væv med elementer fra koncertens værker af Bach, Haydn, Mozart og Wolf, nu i en naturlig fugaform, som kan rumme både det strukturerede og det spontane.

Struktureret fordi vi anvender vores forståelse af musikkens sprog som et redskab der fremlægger kompositionens overordnede forløb for opførelsen. Spontant bliver det, fordi visse dele af kompositionen kun er løst skitseret, så åben at der efterlades plads til musikalske indfald, som kun eksisterer i det øjeblik, de bliver spillet, så forudsigelige og uforudsigelige som lyset på en sommerdag.

Den russiske **Aleksandr Borodin** (1833-87) var professor i kemi og ydede vigtige forskningsbidrag inden for bl.a. organisk kemi. Han betragtede kemi og medicin som sine primære beskæftigelser og praktiserede kun musik og komposition i sin fritid. Borodin var fortaler for uddannelse i Rusland, og han grundlagde en uddannelse i medicin for kvindelige studerende i fødebyen Skt. Petersborg, hvor han underviste indtil 1885.

Som komponist er han i dag især kendt for sit arbejde for en nationalromantisk russisk musik og i den forbindelse for sin tilknytning til komponistgruppen *Den mægtige Håndfuld* eller *De Fem*, der blev dannet sidst i 1850'erne. Initiativtageren til samarbejdet var Milij Balakirev (1837-1910), og de øvrige var Tsezar Kjuj (1835-1918), Modest Musorgskij (1839-81) og Nikolaj Rimskij-Korsakov (1844-1908). Det er kendetegnende for disse fem vigtige komponister, at de fleste ikke var uddannede musikere men havde deres professionelle virke på helt andre felter. Som følge af sin karriere som kemiker var Borodin vidt berejst i Vesteuropa, men arbejdet sled på ham, og i 1880'erne betød arbejdspressen og dårligt helbred, at han kun havde sparsom tid til at komponere. Han døde pludselig i 1887 under et bal.

For Borodins udvikling som komponist blev mødet med Balakirev afgørende, og under dennes vejledning begyndte han på sin første symfoni, der dog først blev færdig i 1867. Langt betydeligere

er 2. symfoni (1869-76), mens en 3. symfoni forblev ufuldendt. I dag er Borodin hovedsagelig kendt for disse symfonier og det symfoniske digt *På Centralasiens Stepper*, men også de to strygekvartetter spilles jævnligt. En særstatus indtager operaen *Fyrst Igor*, et hovedværk som han arbejdede på i 18 år, men som ved hans uventede død endnu ikke var færdigt. Kollegerne Rimskij-Korsakov og Aleksandr Glazunov fuldførte den manglende orkestrering og komponerede 3. akt på grundlag af Borodins efterladte skitser. Operaen udmærker sig især ved de prægtige kor- og dansescener, den orientalsk farvede harmonik og den fine anvendelse af russisk folketone i melodierne.

Trods sin relativt begrænsede produktion anses Borodin for at være en af de betydeligste og mest originale personligheder i 1800-tallets russiske musik. Han arbejdede med kammermusik særligt i to perioder, omkring 1860 og igen omkring 1880, men en betragtelig del af de knap 15 værker er enten gået tabt eller er ufuldendte, og et par indgår desuden i kollektive værker (flere komponister om et flersatset værk). Af fuldstændige kammermusikværker resterer kun en klavertrio, en klaverkvartet, de to nævnte strygekvartetter samt et par værker baseret på andre komponisters værker.

Strygesekstetten i d-mol fra 1860-61 hører blandt de værker, som med kun to satser er ukomplet overleveret. Sekstetten har dog været komplet, men to satser er af

ukendte årsager forsvundet, hvilket man – efter at have hørt de to første satser – kan ærgre sig ganske meget over. Borodin komponerede sekstetten under en rejse til Heidelberg, hvor han skulle have udtalt, at han skrev den i Mendelssohn'sk stil "for at glæde tyskerne". Sekstetten blev ikke udgivet i komponistens levetid, og da det statslige sovjetiske musikforlag midt i det 20. århundrede udgav værket, var sekstetten allerede en torso med kun en første- og en andensats.

Ved koncerten spilles førstesatsen, *Allegro*. Stilen forekommer tydeligt vesteuropæisk inspireret, og man leder forgæves efter en "mørk, russisk tone" eller klart folkemusikalske elementer. Mol opfattes som regel mere mørk end dur, men musikkens moltemaer forekommer lette, og Borodin veksler hyppigt mellem mol- og durpassager. Et gennemgående tema i dur løfter sig over to oktaver, og ca. 2/3 gennem satsen ændres notationen til D-dur. De seks strygeinstrumenter indgår i mange teksturer, som gennemgående er lette og lyse, men af og til dannes tætte og massive klangopbygninger. En livlig polyfoni understreger musikkens bevægelighed og tydeliggør de enkelte instrumenters virke. Hovedindtrykket er en elegant og charmerende musik, der afveksles med længselsfulde og smægtende passager, og som føres til en næsten jublende og triumferende afslutning.

Alexandr Borodin 1865

THISTED KIRKE, 7700 THISTED

TIRSDAG DEN 19. AUGUST KL. 19.30

Dimitri Sjostakovitj (1906-75)

Kvartet nr. 6 i G-dur, op. 101

1. Allegretto
2. Moderato con moto
3. Lento (attacca)
4. Lento — Allegretto

violin 1: Anna Perl
violin 2: Luis López Jorge
bratsch: Tony Nys
cello: Juliez Sójka

Hugo Wolf (1860-1903)

Italiensk Serenade

violin 1: Luis López Jorge
violin 2: Anna Perl
bratsch: Nicolas Perkins
cello: Juliez Sójka

Johannes Brahms (1833-97)

Strygekventet i F-dur, op. 88

1. Allegro non troppo ma con brio
2. Grave ed appassionato – Allegretto vivace – Tempo I
– Presto – Tempo I
3. Allegro energico – Presto

violin 1: Luis López Jorge
violin 2: Anna Perl
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: Nicolas Perkins
cello: Juliez Sójka

---PAUSE---

I 1973 modtog den russiske komponist **Dmitrij Sjostakovitj** (1906-75) Léonie Sonnings Musikpris, musiklivets uofficielle Nobelpris. I dag godt 50 år senere fremstår hans ry og berømmelse som en af sin generations betydeligste komponister usvækket. Forud for tildelingen var gået et langt virke præget af voldsomme kunstneriske, personlige og menneskelige omvæltninger, som endnu i dag vanskeliggør forståelsen af komponistens ofte tilsyneladende modsætningsfulde kunstneriske og personlige valg.

Hvor størstedelen af verdens kunstnere og komponister i moderne tid har kunnet leve og skabe frit, var Sjostakovitj reelt tvunget til gennem hele sit liv at tjene et regime, hvis forbrydelser mod egne borgere næppe nogensinde har haft sin lige. I 1930'erne oplevede han, at adskillige venner, kolleger og familiemedlemmer blev arresteret, sendt i Gulag eller henrettet. Det fik voldsomme konsekvenser, da det stalinistiske Sovjetunionen i 1941 blev overfaldet af datidens andet store forbryderiske regime, Nazityskland. Krigen ramte ikke kun Sjostakovitj midt i hans karriere, men i dilemmaet mellem kærlighed til Rusland og frygt for regimet var alle russere tvunget til at kæmpe en heroisk kamp for Sovjetunionens overlevelse.

Sjostakovitj uddannede sig i årene 1919-26 i klaver og komposition ved konservatoriet i fødebyen Skt. Petersborg (fra 1924 Leningrad), og fortsatte herefter som underviser. Under tyskernes belej-

ring af byen blev Sjostakovitj og hans familie i 1941 evakueret og kom i 1943 til Moskva, hvor han blev ansat som professor ved konservatoriet.

Allerede med sin første symfoni fra 1926 fik Sjostakovitj succes ikke blot i Sovjetunionen men også internationalt. Det tidlige Sovjetunionen havde et relativt tolerant kulturelt klima, som tillod komponister og andre kunstnere at lade sig inspirere af også de udenlandske tendenser. Sjostakovitj havde udviklet en personlig virtuos, ofte grotesk og satirisk stil, men i takt med at Stalin først i 1930'erne befæstede sin magt over kommunistpartiet, blev forfølgelsen af anderledes tænkende og eksperimenterende kunstnere stadig mere ubarmhertig.

I januar 1936 var Sjostakovitj på lederpladsen i kommunistpartiets og statens officielle talerør Pravda genstand for hård kritik, og hans opera *Lady Macbeth fra Mtsensk* blev – uagtet at den med succes var opført over 80 gange i Leningrad og mere end 100 gange i Moskva – beskyldt for at være formalistisk, det vil sige skrevet for dens egen skyld, uden tanke på folket og dermed til skade for partiet.

Det kulturelle klima var iskoldt, og Sjostakovitj var tvunget til at indstille sine modernistiske eksperimenter. At ignorere kritikken ville være både et karrieremæssigt selvmord men i bogstaveligste forstand også risikabelt for liv og helbred, for allerede i 1937-38 kostede Stalinsregimets ud-

rensninger omkring 1,5 mio. sovjetborgere livet. Sjostakovitj måtte af indlysende grunde og så hurtigt som muligt søge at imødekomme partiets krav, hvilket skete allerede året efter med den neoklassicistiske 5. symfoni, som fremstillede "en sovjetkunstners kreative svar på berettiget kritik". Regimet forventede dur-moltotalitet, klare melodier og et overskueligt orkesterarbejde uden eksperimenter og støj. Uropførelsen var en succes, og symfonien blev fremhævet som et eksempel på partitro, bekræftende sovjetrealisme. Sjostakovitj blev rehabiliteret og brugt som officiel repræsentant for den sovjetiske musik. Men under den neoklassiske overflade høres en musik, som afspejler komponistens angst og desperation over at befinde sig som gidsel i et umenneskeligt system.

Sjostakovitjs position i det officielle Sovjet var dog vanskelig og ustabil, og i 1948 blev han atter anklaget for "formalisme" og bortvist fra konservatoriet. I de følgende fem år komponerede han kun lidt, og først med Stalins død i 1953 blev forholdene lettere for Sjostakovitj.

Sjostakovitj komponerede i mange musikalske genrer men er nok mest kendt for sine 15 symfonier. Hertil kommer koncerter, balletmusik, filmmusik, jazzsuits samt klavermusik og kammermusik. Sidstnævnte tæller bl.a. 15 strygekvartetter, to violinsonater, en cellosone, to klavertrioer og en klaverkvintet, som alle nu tilhører standardrepertoiret.

Sjostakovitjs strygekvartet nr. 6 i G-dur blev komponeret i august 1956 og uropført af *Beethoven Kvartetten* i oktober samme år. Sjostakovitj havde siden 1938 arbejdet tæt sammen med dette ensemble, som uropførte 13 af hans 15 strygekvartetter.

Efter Stalins død og Khrusjtjovs forømmelse af forgængeren forbedredes forholdene langsomt for alle sovjetborgere herunder også kunstnerne, men for Sjostakovitj blev 1954-55 alligevel en sorgens tid, idet først hans kone og siden hans mor døde.

Til overraskelse for mange af hans venner giftede han sig allerede i juli 1956 med den noget yngre Margarita Kainova, og det var under den efterfølgende bryllupsrejse til Komarovo nord for St. Petersburg, at den 6. kvartet blev komponeret (det hastigt indgåede ægteskab endte dog med skilsmisse efter kun tre år).

Kvartetten forekommer på mange måder ubekymret og afslappet, og for første gang i flere år kunne Sjostakovitj udtrykke tilfredshed med et af sine arbejder. Værket udstråler en egen form for ro og lyrisk enkelhed, og den søger ikke det dybsindige, men er det mon hele fortællingen?

Førstesatsen, *Allegretto*, indledes af en let og ubekymret melodi. Selv om lethedens på mange måder fortsætter, formørkes klangbilledet dog betragteligt, og gen-

nemføringsdelen i denne sonatesats forekommer voldsom. Satsen afsluttes på den baggrund overraskende ubesværet.

Andensatsen, *Moderato con moto*, har et let, valsende præg. Undervejs dukker et mystisk kromatisk farvet tema op, sfærisk og fjernt fra de øvrige stemmer.

Tredje sats, *Lento* i b-mol, er en chaconne, hvis rolige tema gentages syv gange. Satsen udstråler alvor og eftertænksomhed med en polyfon behandling af stemmerne og et harmonisk univers, som peger i retning af Bach. Satsen er oftest blevet tolket i et lyst skær, hvor Sjostakovitj efter dødsfald og sorger endelig har fundet fred i sit ægteskab med en attraktiv, yngre kvinde. Andre tolkninger er anderledes alvorstunge. Satsen indeholder nemlig et gådefuldt træk, idet Sjostakovitj mellem den femte og sjette gentagelse af temaet kortvarigt citerer en melodi fra Prokofievs 2. kvartet fra 1942. Citatet stammer fra en kabardisk kærlighedssang fra Kaukasus, men til hvem retter Sjostakovitj denne kærlighedssang? Til sin anden kone, som han nu er på bryllupsrejse med? Eller til sin første kone, Nina, som kun to år tidligere var død netop i Kaukasus? Endnu en tolkning: Prokofiev døde den 5. marts 1953, og præcis samme dag døde Stalin. Måske ønskede Sjostakovitj med citatet ikke kun at minde denne kollega men også de utallige personer, inklusive nogle af hans nærmeste venner, som var blevet myrdet på Stalins ordre? Forstået på denne måde op-

hører Sjostakovitjs *Lento* med at udtrykke enhver ægteskabelig lykke og forvandles i stedet til en klagesang, en elegi

Finalen, *Lento – Allegretto*, begynder uden forudgående pause, og selv om den refererer til det mørke chaconnetema og trods dens højtidelige udtryk, genindføres også sider af de første satsers mere lyse sider.

Dmitrij Sjostakovitj med sin anden hustru Margarita, født Kainova.

Hugo Wolf (1860-1903)

Italiensk Serenade er en enkeltstående sats for strygekvartet komponeret på nogle få dage i maj 1887. Først kaldte Wolf stykket for *Serenade* i G-dur, men i 1890 omtalte han den som *Italiensk Serenade*, og i 1892 arrangerede han den for strygeorkester.

I 1887 var Wolf i gang med sine *Eichendorff-Lieder*, og den allerførste lied har et tema, der minder om serenadens. Inspirationen til værket kan være kommet fra en anden tekst, en novelle også af Eichendorff, hvor et lille orkester optræder med en italiensk serenade. Wolf havde planlagt i alt tre satser, men opgav denne idé. Kun en uge efter døde Wolfs far, og han komponerede ikke mere i resten af året. Da han i 1892 arrangerede stykket for strygeorkester, var hensigten nu, at satsen skulle udgøre den første af fire satser i en suite. Også den plan blev skrinlagt, men så sent som i 1897 skitserede han begyndelsen på en *Tarantella*.

Italiensk Serenade indledes med et meget udadvendt udtryk, tredelt og dansant, men hvor motiver og tematik er ganske letløbende, udspiller de sig på et skiftende harmonisk grundlag, som mildest talt kommer vidt omkring. Melodien hævdes at være baseret på en ældre italiensk melodi for piffero (et obolignende folkemusikinstrument). Formmæssigt indskydes kortere kontrasterende afsnit, nogle dansante, andre mere opbremsende.

Først i januar 1904, elleve måneder efter Wolfs død, blev værket uropført ved en koncert i Wien.

Hugo Wolfs gravsted på Wiens kirkegård

Johannes Brahms (1833-97)

Strygekvinet nr. 1 i F-dur blev komponeret i foråret 1882, hvor Brahms opholdt sig i Bad Ischl. Selvom Brahms allerede i 1862 havde bosat sig i Wien, havde han behov for rolige omgivelser om sommeren, gerne i naturskønne omgivelser, hvor han kunne komponere i fred og ro. Kvintetten blev uropført ved en kammermusikaften i Frankfurt i december samme år og udkom hos Simrock som opus 88. Kvintetten er en såkaldt bratsch-kvintet med to bratscher (der findes også kvintetter med to celli).

Værket har tre satser, og førstesatsen benytter sig af den traditionelle sonateform. Teksturen er ofte meget "klang-

mættet", idet Brahms lader adskillige af de fem instrumenter spille med dobbeltgreb, så der samtidigt klinger helt op til 8-9 toner. Satsen er meget afvekslende og fuld af melodiose linjer, og fremdriften tydeliggøres af uventede rytmiske figurer.

Andensatsen er kaldt en "dobbelt variationsform" med to temaer, en sarabande og en gavotte, begge dansetyper fra sidst i 1500-tallet, som Brahms efterlignede i sin sats. Sarabanden i langsom 3/4 udgør det rolige element, mens gavotten i 6/8 næsten kommer til at fungere som den scherzo-sats, der "mangler" i værket. Sarabanden er indadvendt og i mol, gavotten udadvendt og i dur. Sarabanden bringes tre gange, afgrænset først af gavotten og dernæst af en kort, næsten rasende presto. Den gentagne sarabande klinger hver gang i en ny variation, hvor Brahms demonstrerer diverse kontrapunktiske finesser. Satsen afrundes med en kort, afdæmpet koral.

Finalen er som førstesatsen en sonateform tilføjet diverse kontrapunktiske idéer. Aktivitetsniveauet er i perioder særdeles højt, og musikkens karakter er præget af stålsat vilje og energisk fremdrift.

Alle satser benytter sig af tonale planer i mediantafstand (terssafstand), hvilket er uhyre almindeligt, men som stadig kan give nogle fine harmoniske og klanglige effekter.

Brahms var selv yderst tilfreds med sin kvintet. Til Clara Schumann, som han havde et livslangt personligt og professionelt venskab med, skrev han: *det er et af mine fineste arbejder*, og til forlæggeren Simrock lød det: *De har aldrig tidligere modtaget så smukt et værk fra mig*.

SKIVE MUSIKSKOLE, 7800 SKIVE

TIRSDAG DEN 19. AUGUST KL. 19.30

Emil Hartmann (1836-98)

Serenade i A-dur, op. 24 for klarinet, cello og klaver

1. Idylle. Andante – Allegro
2. Romance. Andante
3. Rondo. Finale. Allegro

klarinet: Piotr Thieu Quang
cello: Alice Abram
klaver: Daniel Blumenthal

Martin Stauning (f. 1982)

Stèle à Six Faces

violin: Annette von Hehn
cello: Alice Abram
klarinet: Piotr Thieu Quang
klaver: Alice Hyoung

---PAUSE---

Antonin Dvořák (1841- 1904)

Klaverkvartet nr. 2 i Es-dur, op. 87, B. 162

1. Allegro con fuoco
2. Lento
3. Allegro moderato, Grazioso
4. Finale. Allegro, ma non troppo

violin: Annette von Hehn
bratsch: Rina Kitagawa
cello: Alice Abram
klaver: Alice Hyoung

Emil Hartmann (1836-98) var ud af den store hartmannske musikerfamilie, som i 1700-tallet var indvandret fra Tyskland. Som ældste søn af en af Danmarks førende komponister, J.P.E. Hartmann (1805-1900), voksede Emil op i et hjem med musikalske forbindelser til det meste af Europa. Talentet for musik havde Emil arvet i rigt mål, og han høstede stor anerkendelse allerede som helt ung, da han i 1858 sammen med barndomsvennen August Winding komponerede musik til Bournonvilles ballet *Fjeldstuen*.

Et stort legat gav Hartmann mulighed for en længere studierejse gennem Tyskland, hvor han mødte et langt større og rigere musikliv end det københavnske, og hvor han hørte operaer og symfonier med topprofessionelle sangere og musikere. Han stiftede nye musikalske bekendtskaber og fik enkelte af sine medbragte værker opført med succes, bl.a. en symfoni og nogle kammermusikværker. Ved hjemkomsten blev han ansat som organist, og resten af sit liv bestred han forskellige organistembeder afbrudt af mange koncertrejser til Tyskland.

Desværre var Emil Hartmann ikke nogen stærk mand, og i 1873 var han så nervesvækket, at han frivilligt lod sig indlægge på Oringe Sindssygehospital i næsten et år. Den musikalske karriere blev derfor afbrudt, og først i 1876 kunne han atter rejse til Tyskland. Her overværede han bl.a. Wagners prøver forud for en opførelse af *Tristan og Isolde*.

Endelig i 1880'erne og 1890'erne lykkedes tingene for Hartmann, og han arbejdede skiftevis i Danmark og Tyskland.

Som ung havde Hartmann forgæves forsøgt sig som operakomponist, og tyve år senere vendte han med blandet held tilbage til genren. Operaen *Ragnhild* (1896), et af hans sidste værker, blev dårligt modtaget i København, mens uropførelsen kort forinden i Hamburg (under titlen *Runenzauber*) ledet af en af samtidens allerstørste kapelmestre, Gustav Mahler, havde været en stor succes.

Efter hans død som kun 62-årig gik det meste af Hartmanns musik i glemsel i en tid, der hurtigt blev domineret af Carl Nielsen. Men der er adskillige fine værker at finde frem.

Hartmann var en ganske produktiv komponist med både værker for koncertsalen (fire symfonier, symfoniske digte, Ouverturner og solokonserter for violin, cello og klaver) og for scenen (operaer, ballet). Hertil kommer sange, salmer (bl.a. *Som forårssolen morgenrød*) og korværker, klaverværker og kammermusik. Kammermusikværkerne omfatter klassiske besætninger og tæller tre strygekvartetter, en klavertrio, en klaverkvintet, en serenade for klarinet, cello og klaver, en serenade for otte blæsere, en blæsernonet og endelig to kvartetter for den ret sjældne besætning klarinet, violin, bratsch og cello.

Serenade for klarinet, cello og klaver i A-dur er komponeret i 1877. Kombinationen af disse tre instrumenter er ganske usædvanlig, men Hartmann har givetvis kendt Beethovens *Gassenhauer Trio* for samme besætning, som stammer helt tilbage fra 1798, og i 1891, da Brahms 14 år efter Hartmann komponerede sin klarinettrio, har han helt sikkert kendt både Beethovens og Hartmanns værker.

Hartmanns musik er et glimrende eksempel på den danske senromantiske musik, som desværre hurtigt blev glemt i det tidlige 20. århundrede, men som igen nyder stor anerkendelse.

Serenaden er komponeret i tre satser, hvis karakterbetegnelser fortæller næsten alt om musikken, som overvejende er idyllisk og romantisk.

Førstesatsen rummer både friskhed og charme men har også passager med mere indadvendt melankoli.

Andensatsen indledes med en inderlig cellomelodi, som klarinetten overtager. Den rolige stemning afbrydes af et kortere, uroligt midterafsnit i mol, som bringer dramatik og mystik ind i musikken.

Finalen står i a-mol, og de vekslende formled i rondosatsen har meget kontrasterende udtryk lige fra livlige folkelige danse til inderligt drømmende melodier, men det tilbagevendende motiv indrammer effektivt de forskellige karakterer.

Martin Staunings (f. 1982) barndom vekslede mellem hjemmet på Vestegnen, Det Kgl. Teaters Balletskoles lange skoledage og aftenernes forestillinger i midten af København. Han blev uddannet og virkede som danser ved Den Kgl. Ballet, og allerede som syvårig havde han rollen som 'barnet' i Alban Bergs opera *Wozzeck*. Martin Stauning erindrer, hvordan han som syvårig var på scenen og sad med fødderne ud over orkestergraven under et stort crescendo:

Det var en regulær, fysisk reaktion, hvor hele kroppen begyndte at ryste. Og da tænkte jeg: Musik kan noget og det er jeg nødt til at vide, hvad er.

Den oplevelse blev afgørende for beslutningen om at blive komponist. Barnets fascination af det skræmmende, dragen- de og samtidigt smukke ved musikken blev til spørgsmålene: *Hvad er det? Hvordan gør man det?* Allerede i skolen skrev

han små kompositioner hjulpet på vej af balletskolens musiklærere, teatrets repetitører, kapellets musikere og dirigenter.

Martin Stauning karriere som balletdanser sluttede i 2006, og få år efter blev han optaget på Det kgl. Danske Musik-konservatorium og uddannet hos bl.a. Hans Abrahamsen, Bent Sørensen og Niels Rosing-Schow.

Efter debutkoncerten i 2016 har Martin Stauning haft en række bestillinger, og hans værker er blevet opført af danske og internationale ensembler. Han har modtaget flere priser, bl. a. Axel Borup-Jørgensen Komponistpris, Léonie Sonnings talentpris og Carl Nielsen og Anne Marie-Carl Nielsens Legat.

Martin Stauning har skrevet musik for mange forskellige besætninger og arbejdet med lydinstallation og performance. Han økonomiserer med sit materiale i stærkt koncentrerede forløb, og poetisk oprigtighed og det absurde eksisterer side om side med de overordnede musikalske udtryk. Der er ofte fokus på det skønne, sarte, gennemsigtige og elegante, når hans musik beskrives. Men denne velbalancerede finhed bliver ofte kontrasteret af en gruset, støjende klangverden med en ikke ubetydelig energi. Selv siger han om sin musik:

Snarere end egentlige narrativer forstået som en slags programmusik, forsøger jeg at stille stærkt reducerede klanglige rum op,

hvor lytteren kan associere frit til værkernes titler.

Og titlerne giver i sandhed brændstof til lytterens fantasi: Åndende sten, opløste rum og visnende skaller er nogle af de billeder, der bliver sat som frø i lytterens bevidsthed inden musikken går i gang.

Som danser optager man musikken i sin krop og giver den tilbage gennem sin krop. Det er jo også det, jeg gør som komponist. Jeg har simpelthen optaget så meget musik i mit liv. Nu er det bare gennem papir, blyant og computer, jeg giver den tilbage igen. Noder og tegn er en slags koreografi for instrumenterne. Og jeg oplever musik som noget meget, meget fysisk.

"Stèle à Six Faces" (Stele med seks sider) for violin, klarinet, cello og klaver fra 2019 minder besætningsmæssigt om en klaverkvartet, hvor dog bratschen er skiftet ud med en klarinet. Komponisten skriver om sit værk:

"Stèle à Six Faces" er sekssatset, hvor hver sats måske repræsenterer en side af stelen. Værket er tænkt som en "statisk" musik, hvor man så at sige kan gå rundt om stelen og høre hver side. En musik, der også samtidig arbejder med det rituelle og mindesmærke-prægede, som steler med deres udskæringer eller ornamentik ofte repræsenterer.

Værket er bestilt af og skrevet til Messiaen Quartet Copenhagen og den særlige besætning og det store historiske åg fra Messiaens

storslåede mesterværk Kvartet til Tidens Ende er naturligvis altid frygtindgydende at have hængende over sig, når man giver sig i kast med et værk for netop denne besætning. Hvor meget refererer man, hvor meget går man i rette med eller i ave over et af musikhistoriens store begivenheder? Også med tanke på de vilkår og den sammenhæng Messiaens kvartet blev skabt under.

Jeg forsøgte at løse det meget nænsomt, uden alt for meget reference til Messiaens kvartet, men alligevel med en form for reverens. Det udmøntede sig mest tydeligt i, at satstitlerne i Stèle svarer til satstitler fra Kvartet til Tidens Ende, ligesom besætningen i hver sats svarer til besætningen i den korresponderende sats i Kvartet til Tidens Ende (med undtagelse af Abîme, som hos Messiaen er for solo klarinet, men i Stèle er for solo klaver)

Første sats er måske den, der lægger sig tættest op ad Messiaens Liturgie i tekstur og klang, omend det forhåbentlig snarere er en hilsen 80 år tilbage i tiden end en egentlig pastiche. Man vil dog muligvis kunne fornemme referencerne, hvis man spiller satser fra henholdsvis Kvartet til Tidens Ende og Stèle side om side.

Ligesom første sats er en hilsen tilbage i tiden, er sidste sats det samme. Titlen er Danse og satsen er egentlig en forvrænget gavotte, med et nik til en af de kendteste gavotter i historien (fra Bachs franske suite nr. 5). Satsen Abîme har fundet vej ind i Stèle fra en samling af soloklaverstykker for musiksko-

leelever, hvor præcis den samme musik har titlen Spøgelsessangen. Denne sats er også et lille vink til historien, idet den er skrevet i tiden omkring Pelle Gudmundsen-Holmgreens død, og tager sit udgangspunkt i en af denne komponists kendte værker (første tonebevægelse i Symfoni – Antifoni).

Stèle a Six Faces er på den måde både et mindesmærke og en hilsen til historien, ligesom værket forhåbentlig kan stå på egne ben og skabe sin egen klangverden, som man som lytter kan give sig hen til, uden nødvendigvis at være bevidst om referencer og uden at behøve at have indblik i de mere tekniske overvejelser.

Kender man Messiaens *Kvartet til Tidens Ende*, som blev komponeret i 1941 i en krigsfangelejr, vil man erindre, at Messiaens værk tæller yderligere to satser. Hvor det specifikt religiøse er et hovedærinde for Messiaen, er dette indhold hos Stauning fraværende.

Stauning har som Messiaen instrumenteret satserne på forskellig vis, så ensembles klanglige muligheder undersøges og udnyttes bedst muligt. Det inkluderer også et antal såkaldte alternative spilleteknikker, hvor f.eks. klarinettisten skal synge i sit instrument eller *multiphonic*, hvor – som betegnelsen indikerer – klarinetten frembringer mere en én tone.

Martin Stauning modtog i 2020 "Carl Pri-sen" for *Stèle à Six Faces* i kategorien "Årets klassiske komponist – lille ensemble".

Antonín Dvořák (1841-1904) regnes sammen med Bedřich Smetana (1824-84) og Leoš Janáček (1854-1928) for de væsentligste komponister i den tjekkiske nationalromantik. Dvořák skabte en ægte national kunst med inddragelse af folke-musikalske elementer. Han kom ikke fra en musikerfamilie (hans farfar og far var slagtere), men med sit åbenlyse talent endte han i 1857 på Prags Orgelskole, hvor han også blev en habil violinist og bratschist. Siden arbejdede Dvořák nogle år som orkestermusiker, og stiftede her bekendtskab med bl. a. Wagners musik. Samtidig forsøgte han med vekslende held at etablere sig som komponist.

Vejen til en international komponistkarriere var givetvis ikke blevet den samme uden Johannes Brahms' mellemkomst. Dvořáks og Brahms' veje krydsedes første gang i 1874, hvor Dvořák havde indsendt en række kompositioner i håb at vinde et østrigsk statslegat. I dommerkomiteen sad bl.a. Brahms, og Dvořák vandt et legat på 400 guldfloriner. Brahms medvirkede et par år efter ved udgivelser og dermed til udbredelsen af den da ukendte komponists musik, og Brahms må regnes som den vigtigste støtte og hovedmanden bag Dvořáks fremgang. Med inddragelse af bl.a. folkemusikalske elementer skabte Dvořák en ægte national kunst, som i løbet af nogle år også blev international og gjorde ham verdensberømt.

I dag nyder Dvořáks musik stor anseelse i såvel koncertsalen, teatret, kirken og

”kammeret”. Især symfonierne 7, 8 og 9 samt de slaviske danse spilles hyppigt, og hans cellokoncert udgør et af genrens højdepunkter. Operaen *Rusalka* og korværket *Stabat mater* høres jævnligt.

Listen over Dvořáks kammermusik er omfattende, og de mere end 40 værker tæller bl.a. 14 strygekvartetter, tre strygekvintetter, en strygesekstet, fire klavertrioer, to klaverkvartetter, to klaverkvintetter samt flere sonater for soloinstrument og klaver. Disse værker nyder en helt særlig status og kunstnerisk anseelse, hvilket har medført, at Dvořák regnes for en af senromantikken væsentligste kammermusikkomponister.

Fjorten år efter sin første klaverkvartet i D-dur skrev Dvořák sin anden og sidste klaverkvartet i Es-dur. Hans udgiver, Simrock, havde over en længere tid og i flere breve forsøgt at overtale ham til at sende ham en ny:

Jeg vil egentlig gerne modtage en klaverkvartet fra dig - det har du lovet mig for længe siden! Nå, hvordan går det?

Omsider følte Dvořák sig tilskyndet til at komponere den nye klaverkvartet, og den blev skrevet i sommermånederne 1889 på hans landsted i Vysoka. Uropførelse fandt sted i Frankfurt den 17. oktober året efter, efterfulgt af opførelser i München og i Prag med Dvořáks tilstedeværelse, samt i Manchester.

Førstesatsen åbner med stor voldsomhed i mol med et markant firtone-motiv, og først senere etablerer Es-dur sig. Satsen er skrevet i sonatesatsform, men som noget ekstra dukker indledningens firtone-motiv op i forskellige varianter og i mange forskellige udtryk. Satsen slutter påfaldende og kraftfuldt.

Andensatsen, der er kvartetens længste, indledes af en lidenskabelig og vemodig melodi i celloen, som derefter overtages af violinen. Det er musik, hvor man kan læne sig ind i en næsten uendelig smuk verden, hvor dog det fredfyldte alternerer med passager, hvor musikken kortvarigt dramatiseres med passionerede dynamiske opsving.

Tredjesatsen minder om den østrigske dans, *Ländler*, hvor bl.a. et par passager klinger med ”sigøjnermol”. En livlig mellemled indledes med hidsigt tremulerende strygere men vender sig snart mod et meget hurtigt jagende udtryk.

Finalen lægger ud med en frisk danseagtig musik, hvor man i passager kan høre klaveret efterligne folkemusikinstrumentet dulcimeren (hakkebrættet). Formen er en blanding mellem sonateform og rondo, hvor gennemføringsdelens modulationer er helt forbløffende, men hvor hovedindtrykket måske alligevel er kontrasterne, ja kampen mellem det kraftfulde og det lyriske. Satsen slutter i det kraftfulde, i *fortissimo* og med en næsten helt orkestral gestus.

Statuen af Dvořák blev afsløret den 4. juni 2000 foran Rudolfinum, hvor Dvořák dirigerede den første koncert med den tjekkiske filharmonik, hvor premiererne på hans kompositioner fandt sted, og hvor han plejede at undervise på konservatoriets mesterskole.

VESTERVIG KIRKE, 7770 VESTERVIG

ONSDAG DEN 20. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strygekvartet i D-dur, op. 18, nr. 3

1. Allegro
2. Andante con moto
3. Scherzo Allegro – Trio
4. Presto

violin 1: Thompson Wang
violin 2: Daniel Dastoor
bratsch: Yuri Santos
cello: Lucia Molinari

Matias Vestergård (f. 1989)

Træk for strygekvartet

1. Bastard Wing (Alula)
2. Ghost Movement
3. Strejffugle

violin 1: Daniel Dastoor
violin 2: Thompson Wang
bratsch: Yuri Santos
cello: Lucia Molinari

---PAUSE---

Benjamin Britten (1913-76)

Strygekvartet nr. 1 i D-dur, op. 25

1. Andante sostenuto - Allegro vivo
2. Allegretto con slancio
3. Andante calmo
4. Molto vivace

violin 1: Dominik Kossakowski
violin 2: Ralitsa Krasteva
bratsch: David Kang
cello: Alexander Gebert

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Selvom Strygekvartet i D-dur bærer nummer 3 i samlingen af seks strygekvartetter i opus 18, er det faktisk Beethovens allerførste, komponeret mellem 1798 og 1800 og udgivet i 1801.

Fra åbningssatsens begyndelse er det ikke svært at høre, at Haydn, Mozart og andre samtidige udgør de stilistiske forbilleder, men her og der høres f.eks. påfaldende accenter, som med tiden bliver et karakteristikon for Beethoven.

Andensatsen rykker tonalt til B-dur, den såkaldte store undermediant, hvilket giver en "rolig fornemmelse". Musikken forekommer tilsyneladende ganske tilbageøst, men overraskelser med modulationer til fjernere tonearter, dynamiske og teksturmæssige skift fastholder effektivt lytterens opmærksomhed.

Tilbage i D-dur anvender Beethoven i stedet for den traditionelle menuet en scherzo som tredje sats, hvilket bliver typisk for flertallet af hans flersatsede instrumentalværker. Scherzoen er normalt hurtigere og har mere fremdrift end menuetten, men de er formmæssigt ofte identisk opbygget med en trio-del. I denne scherzo er det et afsnit i d-mol, mens tempoet er forholdsvis moderat.

Finalen, en presto i 6/8, er livlig og dansant, og de korte motiver markerer effektivt finalekarakteren. I gennemførelsesdelen og i reprisen bliver lytteren mødt af dy-

namiske og dramatiske virkemidler, samtidig med at musikkens fremdrift og letthed bibeholdes. I modsætning til, hvad man måske ville forvente, slutter satsen ikke med et brag men ganske uventet og meget effektivt i pianissimo.

Matias Vestergård er født i 1989 i Roskilde. I 2014 færdiggjorde han en bachelor i klaver på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København, og umiddelbart herefter begyndte han at studere komposition hos professor Niels Rosing-Schow, Jeppe Just og Simon Løffler. Han debuterede fra solistklassen i marts 2022.

Allerede fra studieårene har Matias Vestergård arbejdet med en række ensembler i ind- og udland og fået værker opført ved festivaler flere steder i Europa. I efteråret 2017 havde han således premiere på balletten *De glemte børn* på Det Kgl. Teater, resultatet af et samarbejde med forfatter Kim Fupz Aakeson og koreograf Gregory Dean. I januar 2019 blev hans første opera *Titanic* med libretto af Lea Marie

Løppenthin uropført på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium og siden genopsat på Syddansk Musikkonservatorium.

Efter debuten har Matias Vestergård haft travlt som huskomponist for *Festival & Friends*, med uropførelsen af operaen *Lisboa Floor* på Copenhagen Opera Festival og med udgivelsen af et portrætalbum med Esbjerg Ensemble for Dacapo Records. I 2023 uropførtes korværket/skuespillet *Hyper Schwith Ultra Faggot*, og samme år arbejdede han for første gang sammen med Det Kgl. Kapel foruden et nyt værk til Ensemble Recherche. I 2024 uropførtes en stor festkantate til Nordisk Kirkemusiksymposium, en ny strygekvartet til NOVO Quartet samt i november *Melodrama #1*, et nyt tværestetisk musikdramatisk værk skrevet til Copenhagen Phil i samarbejde med instruktør Christian Lollike og videodesigner Astrid Steiner. For tiden arbejder han på en række nye orkesterværker.

Matias Vestergård har modtaget Augustinusfondens særlige jubilæumsuddeling, Léonie Sonnings talentpris, samt en Reumert for "Årets opera", *Lisboa Floor*. I december 2023 blev han udvalgt til Statens Kunstfonds toårige karriereforsøg, "Den Unge Kunstneriske Elite".

Strygekvartetten *Træk* blev komponeret som det tilstillede værk i Carl Nielsen kammermusik-konkurrencen i 2019. Værket er opbygget i tre satser, hvor den midterste, *Ghost Movement* er lydløs! Før

tredje sats indledes, skal musikerne i blot fem sekunder "stivne" som i et "frossent øjeblik".

I dette ganske nye stykke venter en stor oplevelse, hvor lytterne bl.a. får lejlighed til at høre forskellige alternative spilleteknikker, som hver for sig er med til at indfange den helt særlige lyd eller klang, komponisten ønsker.

Matias Vestergård skriver om sin musik:

Dette værk var stærkt inspireret af lyden af fuglevinger og fugleskrig og af billedet af dyr, der bevæger sig sammen i flokke. Tredje sats var inspireret af en langsom bevidst gåtur fra kysten til havet engang i efteråret.

Benjamin Britten (1913-76) var en af Englands store komponister i det 20. årh. Han komponerede inden for de fleste genrer, men vokalmusikken står centralt: 15 operaer (bl.a. *Peter Grimes*, 1945), verdslige og kirkelige værker for orkester med kor og solister (bl.a. *War Requiem*, 1962), anden verdslig og kirkelig kormusik samt et stort antal sange. Inden for disse vokale genrer fremstod han i sin levetid som en helt central figur både i England men også internationalt, idet mange af særligt operaerne fandt vej til et internationalt publikum, hvor en stor del stadig nyder stor anseelse. Hertil kommer instrumentalmusik som f.eks. *The Young Person's Guide to the Orchestra* (1945), koncerter for klaver, violin og cello samt omkring en snes kammermusikværker.

I knap 40 år levede Britten sammen med tenoren Peter Pears, som derved både privat og professionelt fik stor indflydelse på en stor del af Brittens sange ikke mindst de mange arrangementer af folkesange. Da verdenskrigen brød ud i 1939, rejste Britten og Pears som pacifister til USA i en slags landflygtighed, hvor publikum med begejstring tog imod Brittens folkekemusikarrangementer. I 1942 vendte de tilbage til England, og arrangementer af de engelske folkesange blev hurtigt en del af det faste repertoire. Sangene forsonede det anspændte forhold mellem Britten og det hjemlige publikum, som angiveligt mente, at komponisten var flygtet i krigstid.

Britten havde skrevet et par kompositioner for strygekvartet tidligere i sit liv, men strygekvartet nr. 1 i D-dur, opus 25 er hans første nummererede strygekvartet. I 1941, mens Britten stadig var i USA, modtog han en bestilling på en strygekvartet fra den velhavende amerikanske pianist og mæcen, Elizabeth Sprague Coolidge. Med pengene fra en stor arv understøttede hun i årtier en lang række af det 20. århundredes store komponister, og foruden Poulencs berømte fløjtesonate bestilte hun strygekvartetter af Bartók, Schönberg, Prokofiev og Webern. For sin strygekvartet modtog Britten *Elizabeth Sprague Coolidge Medal for Eminent Services to Chamber Music*.

De fire satser er disponeret ganske utypisk, idet 1. og 3. sats hver varer omkring 10 minutter, mens 2. og 4. sats kun spiller ca. 3 minutter.

Selvom man i mange af Brittens værker genfinder ekkoer fra ældre stilarter, er han i andre værker ganske moderne. I 1930'erne var både Bartók, Schönberg og Stravinskij blandt de førende komponister, og deres forskelligheder til trods var mange yngre komponister, herunder Britten, påvirket af de ældre kolleger.

Første sats åbner langsomt med "æteriske diatoniske klange", hvor de to violiner og bratschen med enestående vellyd spiller meget lyse og svage akkorder, mens cello spiller dybere pizzikerede toner. Dette indledende og stillestående afsnit afbry-

des næsten brutalt af en kraftfuld næsten påtrængende dansant musik, *Allegro vivo*, der efterhånden tynder ud og vender tilbage til de æteriske klange. I spændingsfeltet mellem disse to kontrasterende verdener udvikler Britten en udtryksfuld og ganske særegen musik med kraft og energi men også med mystik og dvælen.

Den meget korte andensats, *Allegretto con slancio* (med glød, passion), rummer folke-musikalske træk melodisk såvel som rytmisk. Dynamisk spænder satsen fra det kraftigste til det svageste, og myldrende polyfone afsnit veksler med kontante akkordiske afsnit.

Tredje sats, *Andante calmo*, er en rolig sats i langsom 5/4 med klangfulde, dynamiske opbygninger, der veksler i adstadige bølger. Tempo og samklange fremmaner et kontemplativt, næsten mediterende udtryk. I en midterdel dukker flere solistisk deklamerende og skarpere krusninger op, før de langsomt vuggende bølger vender tilbage.

Den korte fjerdesats, *Molto vivace*, er en forrygende polyfon sats, hvor Britten leger med folkelige og danseagtige melodier og motiver. Hovedparten klinger lyst, let og muntert, men mørkere og tungere elementer interagerer i forløbet.

Benjamin Britten ved klaveret

GUG KIRKE, 9210 AALBORG

ONSDAG DEN 20. AUGUST KL. 19.30

Dimitri Sjostakovitj (1906-75)

Kvartet nr. 6 i G-dur, op. 101

1. Allegretto
2. Moderato con moto
3. Lento (attacca)
4. Lento — Allegretto

violin 1: Anna Perl
violin 2: Luis López Jorge
bratsch: Tony Nys
cello: Juliez Sójka

Programnote, se siderne 35-36

Hugo Wolf (1860-1903)

Italiensk Serenade

violin 1: Luis López Jorge
violin 2: Anna Perl
bratsch: Nicolas Perkins
cello: Juliez Sójka

Programnote, se side 37

Johannes Brahms (1833-97)

Strygekventet i F-dur, op. 88

1. Allegro non troppo ma con brio
2. Grave ed appassionato – Allegretto vivace – Tempo I
– Presto – Tempo I
3. Allegro energico – Presto

violin 1: Luis López Jorge
violin 2: Anna Perl
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: Nicolas Perkins
cello: Juliez Sójka

Programnote, se side 38

---PAUSE---

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED

TORSDAG DEN 21. AUGUST KL. 19.30

Emil Hartmann (1836-98)

Serenade i A-dur, op. 24 for klarinet, cello og klaver

1. Idylle. Andante – Allegro
2. Romance. Andante
3. Rondo. Finale. Allegro

klarinet: Piotr Thieu Quang:
cello: Alice Abram
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 40

Martin Stauning (f. 1982)

Stèle à Six Faces

violin: Annette von Hehn
cello: Alice Abram
klarinet: Piotr Thieu Quang
klaver: Alice Hyoung

Programnote, se siderne 41-42

---PAUSE---

Antonin Dvořák (1841- 1904)

Klaverkvartet Nr. 2 i Es-dur, op. 87, B. 162

1. Allegro con fuoco
2. Lento
3. Allegro moderato, Grazioso
4. Finale. Allegro, ma non troppo

violin: Annette von Hehn
bratsch: Rina Kitagawa
cello: Alice Abram
klaver: Alice Hyoung

Programnote, se siderne 42-43

LEMVIG KIRKE, 7620 LEMVIG

TORSDAG DEN 21. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strygekvartet i D-dur, op. 18, nr. 3

1. Allegro
2. Andante con moto
3. Scherzo Allegro – Trio
4. Presto

violin 1: Thompson Wang
violin 2: Daniel Dastoor
bratsch: Yuri Santos
cello: Lucia Molinari

Programnote, se side 45

Matias Vestergård (f. 1989)

Træk for strygekvartet

1. Bastard Wing (Alula)
2. Ghost Movement
3. Strejffugle

violin 1: Daniel Dastoor
violin 2: Thompson Wang
bratsch: Yuri Santos
cello: Lucia Molinari

Programnote, se siderne 45-46

---PAUSE---

Benjamin Britten (1913-76)

Strygekvartet nr. 1 i D-dur, op. 25

1. Andante sostenuto - Allegro vivo
2. Allegretto con slancio
3. Andante calmo
4. Molto vivace

violin 1: Dominik Kossakowski
violin 2:: Ralitsa Krasteva
bratsch: David Kang
cello: Alexander Gebert

Programnote, se siderne 46-47

VORUPØR KIRKE, 7700 THISTED

FREDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Fantasia for solofløjte i C-dur

Presto/Largo - Allegro - Allegro

fløjte: Craig Goodman

Fantasia for solofløjte i e-mol

Largo - Spirituoso - Allegro

fløjte: Craig Goodman

Programnote, se side 12

Charles Gounod (1818-93)

Strygekvartet nr. 2 i A-dur

1. Allegro moderato

2. Allegretto

3. Allegro

4. Allegro moderato

violin 1: Ralitsa Krasteva

violin 2: Daniel Dastoor

bratsch: Tony Nys

cello: Alice Abram

----PAUSE----

Craig Goodman og udvalgte festival deltagere

Storm på vej

fløjte: Craig Goodman

violin 1: Ralitsa Krasteva

violin 2: Daniel Dastoor

bratsch 1: Tony Nys

bratsch 2: Rina Kitagawa

cello: Alice Abram

Programnote, se siderne 12 og 13

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strygekvintet i C-dur, op. 29 *Stormen*

1. Allegretto

2. Adagissimo espressivo

3. Scherzo. Allegro

4. Presto

violin 1: Daniel Dastoor

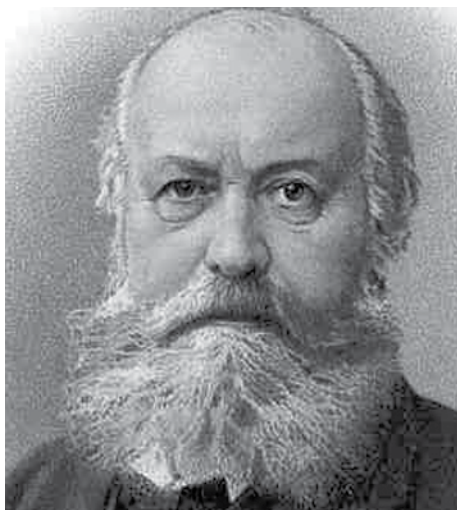
violin 2: Ralitsa Krasteva

bratsch 1: Tony Nys

bratsch 2: Rina Kitagawa

cello: Alice Abram

Programnote, se siderne 13-14

Charles Gounod (1818-93) kendes især for operaerne *Faust* (1859) og *Roméo et Juliette* (1867), men foruden flere andre operaer komponerede han også skuespil-musik og et stort antal kirkelige værker bl.a. messer og et *Requiem*, hvortil kommer sange og korværker. Langt mindre kendte er hans fåtallige instrumentaltværker herunder et par symfonier, diverse orkester-værker og en smule kammermusik.

Gounod var en populær komponist og en central figur i fransk musikliv i det sene 1800-tal. Allerede i 1853 under studietiden skrev han sin berømte *Ave Maria* – en sang over den meget brugte bøn til Jomfru Maria komponeret med Bachs kendte C-dur prælude som basis – og den blev med tiden et decideret internationalt hit.

Forældrene var musikere og kunstnere, og Gounods musikalske talent indbragte ham tidligt priser og mulighed for studierejser. Han mødte bl.a. Felix Mendelssohn og sø-

steren Fanny, som introducerede ham til flere nyligt genopdagede værker af Bach. Under rejser til Italien fik den unge og meget religiøse Gounod et indblik i den ældre katolske kirkemusik, og en overgang overvejede han ligefrem at blive præst – han forblev dog i musikermetieren.

Udbruddet af Den Fransk-preussiske Krig i 1870 sendte Gounod og hans familie på flugt til England, men da der året efter atter blev fred, flyttede kun familien tilbage. Gounod blev i London i tre år, da han hurtigt havde etableret sig professionelt – og muligvis også pga. en sangerinde, Georgina Weldon. Om deres relation var mere end professionel står ikke helt klart, men efter et voldsomt brud vendte Gounod omsider tilbage til Paris. Selv efter så få års fravær måtte Gounod erfare, at han – om end stadig højt respekteret – havde mistet sin dominerende rolle. En ny, ung generation af komponister var trådt frem og havde etableret sig.

Et par år før sin død i 1893 fik Gounod besøg af Saint-Saëns, som bl.a. spurgte den ældre kollega, hvad han arbejdede med, og Gounod svarede, at han komponerede strygekvartetter. Saint-Saëns skrev efterfølgende en artikel om sit besøg og fortæller, at Gounod dog ikke ønskede at vise ham disse kvartetter. Ingen af værkerne blev udgivet, og efter Gounods død forsvandt alle manuskripterne undtagen en enkelt (den eneste, der blev opført i komponistens levetid). I slutningen af 1970'erne dukkede de andre manuskripter

atter op, men deres tilblivelseshistorier er endnu ikke blevet klarlagt.

Strygekvartet nr. 2 i A-dur blev først udgivet efter Gounods død. Værket følger de formmæssige konventioner og er på mange måder let at lytte til.

Den første sats er en sonateform og har indledningsvist noget næsten storladent over sig, men hurtigt etableres en charmerende og venlig atmosfære. Vel kommer der passager med mere "kant", men hovedindtrykket bevares.

Andensatsen former sig som en begravelsesmarch, mere uhyggelig end egentlig sørgelig. Musikken er dyb, mørkt farvet med pizzikeret baslinje, og teksturen er imiterende på en lidt fri måde og med iørefaldende modstemmer til temaet. En passage med faldende kromatik fører til et afsnit i dur, hvor melodien udfolder sig over en drone, hvorefter marchen vender tilbage.

Den hurtige tredje sats har scherzokarakter. Fraset en kortere mellemdel er hele satsen kendetegnet af en gennemgående melodik, som er opbygget af motiver à to takter med en ensartet rytmisk figur.

Finalen lægger ud med nogle korte voldsomme udfald, men hurtigt overtager en mere charmerende attitude den musikalske stemning. En noget usædvanlig (næsten hidsig) tremolo markerer forberedelsen af satsens slutning.

VIBORG MUSIKSAL, 8800 VIBORG

FREDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

Robert Schumann (1810-56)

Kvartet for klaver og strygere i Es-dur, op. 47

1. Sostenuto assai – Allegro ma non troppo
2. Scherzo: Molto vivace – Trio I – Trio II
3. Andante cantabile
4. Finale: Vivace

violin 1: Annette von Hehn
bratsch: Nicolas Perkins
cello: Lucia Molinari
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 16

Francis Poulenc (1899-1963)

Serenade, *L'invitation au Chateau*

violin: Annette von Hehn
klarinet: Piotr Thieu Kang
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 17-18

Niels Rosing-Schow (f. 1954)

PPPP (*If music was an instrument for peace*)

violin: Thompson Wang
cello: Alexander Gebert
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 18

---PAUSE---

Carl Maria von Weber (1786-1826)

Klarinetkvintet i B-dur, op. 34

1. Allegro
2. Fantasia, Adagio
3. Menuetto, Capriccio presto - Trio
4. Rondo. Allegro giocoso

klarinet: Piotr Thieu Quang
violin 1: Thompson Wang
violin 2: Luis López Jorge
bratsch: Yuri Santos
cello: Alexander Gebert

Programnote, se siderne 19-20

KIRSTEN KJÆRS MUSEUM, 7741 FRØSTRUP

LØRDAG DEN 23. AUGUST KL. 15.00

Johan Sebastian Bach (1685 - 1750)
Goldberg variationerne BWV 988,
 (transskriberet for strygetrio
 af Dmitry Sitkovetsky)

violin: Annette von Hehn
 bratsch: Tony Nys
 cello: Alexander Gebert

Programnote, se side 28

Franz Joseph Haydn (1732-1809)
 Strygekvartet i Es-dur, op. 33, nr. 2,
Spøgen

1. Allegro moderato
2. Scherzo allegro
3. Largo e sostenuto
4. Finale. Presto

violin 1: Anna Perl
 violin 2: Dominik Kossakowski
 bratsch: David Kang
 cello: Juliez Sójka

Programnote, se siderne 28-29

Hugo Wolf (1860-1903)
Intermezzo for strygekvartet

violin 1: Dominik Kossakowski
 violin 2: Anna Perl
 bratsch: David Kang
 cello: Juliez Sójka

Programnote, se side 30

--PAUSE--

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)
 Kvartet for fløjte og strygere i C-dur
 K 285 b

1. Allegro
2. Andantino, Tema med seks variationer

fløjte: Craig Goodman
 violin: Annette von Hehn
 bratsch: Tony Nys
 cello: Alexander Gebert

Programnote, se siderne 30-31

Craig Goodman og festival deltagere
Det Nordiske Lys

fløjte: Craig Goodman
 violin 1: Anna Perl
 violin 2: Dominik Kossakowski
 bratsch: David Kang
 cello: Juliez Sójka

Programnote, se side 32

Alexander Borodin (1833-87)
 Strygesekstet i d-mol

1. Allegro

violin 1: Annette von Hehn
 violin 2: Dominik Kossakowski
 bratsch 1: Tony Nys
 bratsch 2: David Kang
 cello 1: Alexander Gebert
 cello 2: Juliez Sójka

Programnote, se siderne 32-33

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED SØNDAG DEN 24. AUGUST KL. 15.00

Afslutningskoncert: Programmet udleveres ved koncerten og vil bestå af forskellige værker opført af årets musikere.

Afslutningskoncert 2023

SKOLEKONCERTER

Thy Kammermusikfestival har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år arrangeres følgende koncerter:

Mandag den 18. august

Kl. 10.00-11.00 Hundborg Friskole

Kl. 10.00-11.00 Thisted Gymnasium STX & HF

Fredag den 22. august

Kl. 9.30 - 10.30 Thy-Mors HF & VUC, Thisted

Kl. 9.45-10.45 Thisted Friskole

Kl. 10.30-11.30 Vejlernes Naturfriskole

ÅBNE PRØVER

I lighed med tidligere år er der mulighed for at overvære enkelte prøver på **Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløs**

Torsdag den 14. august kl. 9.00 -12.00

Fredag den 15. august kl. 9.00 - 12.00

Craig Goodman, Brionna Mannion, Colin Guan og Tony Nys på Kirsten Kjærs Museum.
Tegning af Natalia Dalgova

Komponist

Johan Sebastian Bach (1685 - 1750)
 Johan Sebastian Bach (1685 - 1750)
 Ludwig van Beethoven (1770-1827)
 Ludwig van Beethoven (1770-1827)
 Alexandr Borodin (1833-87)
 Johannes Brahms (1833-97)
 Johannes Brahms (1833-97)
 Benjamin Britten (1913-76)
 Antonin Dvořák (1841- 1904)
 Philippe Gaubert (1879-1941)
 Graig Goodman og deltagere
 Graig Goodman og deltagere
 Charles Gounod (1818-93)
 Emil Hartmann (1836-98)
 Franz Joseph Haydn (1732-1809)
 Franz Joseph Haydn (1732-1809)
 Wolfgang Amadeus Mozart (1756 - 91)
 Francis Poulenc (1899-1963)
 Niels Rosing-Schow (f. 1954)
 Robert Schumann (1810-56)
 Dimitri Sjostakovitj (1906-75)
 Martin Stauning (f. 1982)
 Georg Philipp Telemann (1681-1767)
 Georg Philipp Telemann (1681-1767)
 Miieczyslaw Weinberg (1919-96)
 Matias Vestergård (f. 1989)
 Carl Maria von Weber (1786-1826)
 Hugo Wolf (1860-1903)
 Hugo Wolf (1860-1903)

Værk

Canon perpetuus (Uendeligheds-kanon) i c-mol
Goldberg variationerne
 Strygekvartet i D-dur, op. 18, nr. 3
 Strygekvintet i C-dur, op. 29 *Stormen*
 Strygesekstet i d-mol (1. sats, *Allegro*)
 Strygekvintet i F-dur, op. 88
 Klaverkvartet i c-mol, op. 60
 Strygekvartet nr. 1 i D-dur, op. 25
 Klaverkvartet nr. 2 i Es-dur, op. 87, B 162
Nocturne et Allegro Scherzando
Det Nordiske Lys
Storm på vej
 Strygekvartet nr. 2 i A-dur
Serenade i A-dur, op. 24
 Trio i G-dur
 Strygekvartet i Es-dur, op. 33, nr.2 *Spøgen*
 Kvartet for fløjte og strygere i C-dur K 285 b
Serenade, L'invitation au Chateau
PPPP (if music was an instrument for peace)
 Kvartet for klaver og strygere i Es-dur, op. 47
 Kvartet nr. 6 i G-dur, op. 101
Stele à Six Faces
Fantasia for solofløjte i C-dur
Fantasia for solofløjte i e-mol
 Strygetrio op. 48
Træk for strygekvartet
 Klarinetkvintet i B-dur, op. 34
Intermezzo for strygekvartet
Italiensk Serenade

Side

21
 27 og 54
 44 og 50
 11 og 51
 27 og 54
 34 og 48
 21
 44 og 50
 39 og 49
 21
 27 og 54
 11 og 51
 51
 39 og 49
 21
 27 og 54
 27 og 54
 15 og 53
 15 og 53
 15 og 53
 34 og 48
 39 og 49
 11 og 51
 11 og 51
 21
 44 og 50
 15 og 53
 27 og 54
 34 og 48

Thisted Kommune

I Thisted Kommune er naturen helt unik, hvilket i høj grad blev anerkendt, da Danmarks første nationalpark blev grundlagt i Thisted Kommune i 2008.

Nationalpark Thy strækker sig fra Agger Tanges sydspids til Hanstholm – ca. 55 km langs kysten og op til 12 km ind i landet – i alt 244 km².

Nationalparkens særlige natur består af klitter og klithede, som er sjældne naturtyper på europæisk plan. Den er hjemsted for en række sjældne dyr og planter.

Nationalpark Thy er Danmarks største vildmark. Her så man blandt andet den første vilde ulv i 200 år på dansk jord.

Nationalpark Thy er det sted i Danmark, hvor der er størst sandsynlighed for at se traner. Derudover er der gode chancer for at se krondyr, fx på kanten af Hanstholm Vildtreservat i den nordlige ende af Nationalpark Thy. Agger Tange er et af Danmarks vigtigste rasteområder for fugle forår og efterår.

Nationalpark Thy er rig på kulturhistoriske spor af livet ved kysten gennem tiderne. Lodbjerg Fyr, Stenbjerg Landingsplads, redningsvejen, sømærker og de mange bunkers fra Anden Verdenskrig er alt sammen spor efter menneskets liv og færden i området.

På vestkysten i Thisted Kommune findes hele 29 surfsteder. Kyststrækningen kaldes for Cold Hawaii på grund af de perfekte forhold for især surfing, men også mange andre friluftaktiviteter i naturen.

Den varierede natur i Thisted Kommune giver tilsammen et område, hvor der kan dyrkes alt fra ekstremsport som Thy Trail Marathon, Nationalpark Thy Marathon, surfing til de mere gængse friluftaktiviteter som ridning, kajak, cykling/mountainbike og vandring.

For støtte til gennemførelse af Thy Kammermusikfestival 2025 takkes:

**Stat, kommune, fonde
og andre sponsorer**

Thisted Kommune

DEN A.P. MØLLERSKE
STØTTEFOND

**FÆRCH
FONDEN**

**KNUD HØJGAARDS
FOND**

**Kunststof-Kemi,
Skandinavia A/S**

**William |
Demant | Fonden**

Thy Masterclass Erhverv

**Holms
Anlægsgartneri**

**Kiropraktisk Klinik,
Nykøbing**

Knudsdahl Landbrug

RELAX A/S

Thybo Biler

**Torben Schiøler
Invest ApS**

VIZUALL

Øvrige bidragydere

Bakkegaarden
Beierholm Thisted
Blomstertorvet
Det Gamle Røgeri, Hanstholm
El Kontakten, Bedsted
Erling Grønkjær Fiskeeksport A/S
Filetfabrikken Hanstholm ApS
Fotograf Kristian Amby
Gyrup landbrug
Ismejeriet Thy v/ Claus Sørensen
Klaverstemmeren, Aalborg
Mondo Mar Marine Foods
Nordthy A/S
Scanfish Danmark A/S
Thisted Bryghus A/S
Taabel P. og Co. A/S
Davidsen, Hurup